

REFERAT Økonomiudvalget 2022-2025 d. 30-04-2024

Mødedato Tirsdag d. 30. april 2024 kl. 08:30

Mødested Økonomiudvalgsværelset

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Vedtagelse af Indsatsplan for Grundvandsbeskyttelse i Odense Kommune.....	4
Fysisk helhedsplan (renoveringsprojekt) kapitaltilførsel og garantistillelse til AB Samvirke af. 5, Bø	10
Fysisk helhedsplan (renoveringsprojekt) kapitaltilførsel og garantistillelse til FAB Nedergården afd	16
Fysisk helhedsplan (renoveringsprojekt) kapitaltilførsel og garantistillelse til FAB Mosegårdsparken	21
Salg af erhvervsejendom i almen boligorganisation Fyns Almennyttige Boligselskab.....	26
Lukket: Ressourcer til håndtering af kolonihaveområdet.....	29
Lukket: Håndtering af effektiviseringskravet "Vores Bygninger"	30
Lukket: B-sag: Mulig ny event.....	31
C-sag: Boligsocial helhedsplan 2024-2028.....	32
C-sag: Mulighed for støtte til lokale organisationer med mellemfolkeligt formål.....	38
C-sag: Retningslinjer for betjening af borgmester og rådmænd.....	42
C-sag: Drøftelse af etiske retningslinjer for investering og ejerpolitik for de kommunale selskaber...	45
E-sag: Forslag fra udvalgsmedlem Claus Houden (V) - Fart på erhvervsudviklingen i Odense. Stanc	51

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

85.02.02-G01-2-23

Resume

Godkendelse af dagsorden til Økonomiudvalgets møde den 30. april 2024.

Beslutning

Økonomiudvalget godkender dagsordenen.

Punkt 2: Vedtagelse af Indsatsplan for Grundvandsbeskyttelse i Odense Kommune

09.08.24-P17-1-23

Resume

Denne sag handler om vedtagelse af Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse efter den lovpligtige 12 ugers offentlige høring.

Kommunen er efter vandforsyningsloven forpligtet til at lave en indsatsplan for, hvordan grundvandet skal beskyttes. Indsatsplanen for grundvandsbeskyttelse er en samlet plan for hele Odense Kommune og en revision af de tre gældende indsatsplaner, der er besluttet i henholdsvis 2015 og 2016.

Den 15. november 2022 godkendte Klima- og Miljøudvalget niveauet for de retningslinjer og handlinger, som indsatsplanen skal omfatte. Med dette niveau imødegås kendte trusler mod grundvandet. Planen skal således udgøre grundlaget for en bæredygtig og styrket forsyningssikkerhed af drikkevand til Odense Kommunes borgere i fremtiden.

Grundvandsovervågningen viser, at i Odense Kommune er det særligt forurening med sprøjtemidler, der udgør en trussel for den fremtidige forsyningssikkerhed. For at imødekomme dette trusselsbillede, indeholder planen en arealmæssig udvidelse af den nuværende beskyttelse. Dette gælder for flere af planens indsatser. En afledt effekt heraf er, at planen giver vandværkerne mulighed for at indgå aftaler om - og finansiere - grundvandsbeskyttende indsatser såsom sprøjtemiddelophør og skovrejsning i større områder end hidtil.

Forslaget til Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse blev efter politisk godkendelse af Klima- og Miljøudvalget den 15. august 2023 sendt i 12 ugers offentlig høring. Der er i løbet af denne periode indkommet ni høringssvar, hvoraf forvaltningen vurderer at fire af høringssvarene medfører redaktionelle ændringer.

Effekt

Et sundere Odense

Indsatsplan for Grundvandsbeskyttelse vil understøtte, at der fortsat kan leveres rent drikkevand til forbrugerne. Dermed underbygges sundheden for borgere i Odense Kommune. Flere borgere vil være sunde og trives.

En klima- og miljøvenlig storby

Indsatsplan for Grundvandsbeskyttelse vil understøtte den bæredygtige indvinding af grundvandsressourcen. Dermed understøttes udviklingen af en klima- og miljøvenlig storby. Det vil underbygge, at Odense til stadighed bliver et attraktivt sted at arbejde, bo og leve.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender:

1. Høringssvarene besvares, som foreslået i hvidbogen i bilag 4.
2. Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse vedtages endeligt i henhold til vandforsyningsloven.

Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler Klima- og Miljøudvalgets indstilling.

Sagsfremstilling

Blandt de i alt 67 boringer tilhørende almene vandværker i Odense Kommune, er der fund af pesticider og nedbrydningsprodukter i 46, heraf er 24 over grænseværdien for drikkevand.

Både Odense Kommune, VandCenter Syd og de almene forbrugerejede vandværker i kommunen ser derfor grundvandsbeskyttelsen frem mod 2050 som en vigtig indsats for den fremtidige vandforsyningssikkerhed.

Odense Kommune og kommunens vandforsyninger arbejder med forskellige former for grundvandsbeskyttelse. Formålet med beskyttelsen er, at grundvandet i fremtiden vil kunne indvindes til drikkevand uden at skulle gennemgå yderligere rensning end simpel iltning og filtrering.

Kommunen er efter vandforsyningslovens §§ 13 og 13 a forpligtet til at lave en plan for, hvordan grundvandet i kommunens indsatsområder skal beskyttes. Indsatsplanen for grundvandsbeskyttelse er kommunens redskab til at administrere de grundvandsbeskyttende tiltag.

Formål med indsatsplanen er:

- At sikre, at drikkevandsressourcen har en tilfredsstillende kvalitet og mængde, så grundvandsressourcen fortsat kan anvendes til drikkevandsproduktion.
- At sikre vandforsyningernes mulighed for at få udgifter til grundvandsbeskyttelse, herunder skovrejsning, indregnet som tillæg til den økonomiske ramme for vandforsyningsselskaber omfattet af vandsektorloven.

Odense Kommunes mål med indsatsplanen er derudover:

- At sikre et niveau for grundvandsbeskyttelsen, som tager udgangspunkt i, at drikkevandsforsyningen kan baseres på uforurenet grundvand frem for rensning og fortynding.
- At skabe et godt grundlag for, at grundvandsbeskyttelsen så vidt muligt baseres på individuelle, frivillige aftaler mellem vandværker, lodsejere og andre interessenter.

Udpegning af indsatsområder

Miljøstyrelsen har undersøgt, hvor godt grundvandet i Odense Kommune er beskyttet mod forurening. Undersøgelsen har resulteret i en udpegning af områder, hvor grundvandet er sårbart overfor nitrat, benævnt ”indsatsområder”. I indsatsområder er der ofte behov for en særlig indsats for at beskytte grundvandet.

Udover nitrat, skal indsatsplanen forholde sig til sprøjtemidler og andre stoffer, der kan forurene grundvandet, og som er en følge af menneskelig aktivitet.

Grundvandsovervågningen viser, at Odense Kommune har en større udfordring med sprøjtemidler end med nitrat. Miljøstyrelsen har imidlertid ikke været i stand til at udpege områder, der er følsomme overfor sprøjtemidler i samme omfang, som det er muligt for nitrat. Det skyldes, at der endnu ikke findes metoder til udpegning af sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder med lerjord i undergrunden, som vi har i Odense Kommune. Der kan alene udpeges sprøjtemiddelfølsomme områder på sandjorde. Og undersøgelser peger på, at brugen af Nitratfølsomme indsatsområder (NFI) alene er en utilstrækkelig metode til udpegning af sprøjtemiddelfølsomme områder. Der ses påvirkning med sprøjtemidler i grundvand, der stammer fra såvel områder indenfor som udenfor NFI, jf. Dokumentationsrapport: Undersøgelse af anvendelse af nitratfølsomme indvindingsområder (NFI) til brug for pesticidindsats, v. GEUS, 2023). Arealudpegningerne i Odense Kommunes indsatsplan tager hensyn hertil ved også at omfatte indvindingsoplande, der ligger udenfor NFI.

Indsatsplanlægning i Odense Kommune

En indsatsplan består af handlinger og retningslinjer, der sammen danner grundlag for beskyttelse af grundvandet. Det er kommunen som myndighed samt VandCenter Syd og de private vandværker, der skal bruge indsatsplanen. Indsatsplanen vil også kunne påvirke andre interessenter såsom nabokommuner, landbrug, gartnerier og lignende. Udkast til Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse kan ses [her](#). Den kan også ses som PDF i bilag 1.

I forbindelse med de indsatsoplande, der krydser kommunegrænsen, er Odense Kommune særligt opmærksom på at koordinere samarbejdet med de pågældende nabokommuner.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af planen udpeget et politisk ledet koordinationsforum for grundvandsbeskyttelse bestående af et bredt udvalg af interessenter. Niveaue for retningslinjer og handlinger i indsatsplanen er blevet drøftet i dette forum.

Beskyttelse af fremtidens nye kildepladser

Klima- og Miljøudvalget besluttede den 15. november 2022 niveaue for de handlinger og retningslinjer, der danner grundlag for indsatsplanen. Siden udvalgs mødet har forvaltningen udarbejdet indsatsplanen ud fra det besluttede niveau.

Når indsatsplanen for grundvandsbeskyttelse træder i kraft, bortfalder de gældende indsatsplaner, der er besluttet i henholdsvis 2015 og 2016. Samtlige indsats fra indsatsplanerne fra 2015 og 2016 videreføres i den nye indsatsplan - undtaget er dog indsats, hvor lovgivningen er ændret.

Udvidet mulighed for beskyttelse af grundvandet

Derudover er der tilføjet retningslinjer og handlinger, der giver mulighed for beskyttelse af eksisterende og eventuelle fremtidige nye kildepladser til vandindvinding. Det betyder, at der i et større omfang er mulighed for at beskytte de områder, der i fremtiden kan vurderes til at kunne rumme drikkevandsboringer. En sammenlignende oversigt over indsats i de gamle indsatsplaner og denne indsatsplan for grundvandsbeskyttelse kan ses i bilag 2.

Retningslinjer gælder større areal

Beskyttelsen er udvidet, så visse retningslinjer også gælder for et større areal af indvindingsoplandet end hidtil. Indvindingsoplandet er det område i grundvandsmagasinet, hvor grundvandet strømmer hen imod boringen. Samtidig vil

vandværkerne kunne finansiere beskyttelsesindsatser i 50 års oplandet, hvis det findes nødvendigt. Det betyder, at det område, hvor det tager 50 år fra en dråbe vand rammer jorden, til den er nået frem til boringen, kan beskyttes. Herudover gives der mulighed for forbud mod at sprede rester fra biogasanlæg samt spildevandsslam som gødning i 25 års oplandet. Dette har en betydning, fordi disse rester kan indeholde miljøfremmede stoffer som for eksempel PFAS.

Fokus på byudvikling med omtanke

Der fokuseres desuden i planens indsatser på byudvikling med omtanke, herunder mulighed for tinglysning af forbud mod pesticidanvendelse i for eksempel privat havebrug samt beskyttelseszoner ved tekniske anlæg, kloakledninger og jordvarmeanlæg, ligesom der peges på flere forskellige kommunikative tiltag, der både kan oplyse og anspore til positive adfærdsændringer hos både grundejere og virksomheder. Derudover fremhæves vigtigheden af, at grundvandstruende aktiviteter indgår som fokuspunkt ved tilsyn af såvel virksomheder og gartnerier som ved forskellige typer landbrug.

Odense er en by i udvikling, og det stigende indbyggertal og erhvervsvæksten resulterer i et øget forbrug af vand – både nu og i fremtiden. Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse vil give vandforsyningsselskaberne i Odense Kommune en bedre mulighed for på sigt at kunne placere fremtidige borer i et allerede beskyttet område, der er tæt på eksisterende kildepladser. Dette kan reducere fremtidige omkostninger til nye råvandsledninger.

Med vedtagelsen af denne indsatsplan skabes det planmæssige grundlag for en styrkelse af grundvandsbeskyttelsen i Odense Kommune. Der skabes dermed grundlaget for en bæredygtig og sikker forsyning af rent drikkevand til Odense Kommunes borgere.

Høringssvar til Indsatsplan for Grundvandsbeskyttelse

Et forslag til indsatsplanen for grundvandsbeskyttelse blev godkendt til 12 ugers offentlig høring af Klima- og Miljøudvalget den 15. august 2023. Der er i løbet af denne periode indkommet ni høringssvar, hvoraf fire er vurderet til at afstedkomme mindre redaktionelle ændringer. I bilag 3 kan de pågældende ændringer ses i et rettelsesblad. Det er forvaltningens vurdering, at de resterende 5 høringssvar ikke giver anledning til ændringer.

Svarene er anført i en hvidbog, som er vedlagt denne sag som bilag 4. I følgende refereres de fire høringssvar, der afstedkommer mindre rettelser:

#2 Bemærkninger til udpegning, områder samt handlinger

L&F Centrovic har kommentarer til de beskrivende tekster vedrørende statens udpegning af sårbare områder, herunder også indvindingsoplande og grundvandsdannende oplande. Derudover bemærkes vigtigheden af helhedstænkning i relation til indsatserne mod pesticidstoffer samt beskrivelserne af disse, både i forhold til planens generelle indhold samt de indsatser, der indbefatter dette. Der lægges vægt på vigtigheden af frivillighed og dialog.

Høringssvaret tages delvis til efterretning, og forvaltningen foretager redaktionelle ændringer af den beskrivende tekst om statens udpegning af sårbare områder. Odense Kommune bekræfter vigtigheden af konkrete vurderinger og det at arbejde helhedsorienteret for miljøbeskyttelse, og forvaltningen ser fortsat positivt på opfordringen til dialog og frivillige aftaler.

#7 Ønske om bedre vandværksbeskrivelser

Afsenderen mener, at overskriften og beskrivelsen under afsnittet ”Vandværksbeskrivelser”, der indeholder Miljøstyrelsens datablade ikke er retvisende.

Det er forvaltningens vurdering, at høringssvaret giver anledning til en mindre redaktionel ændring af beskrivelsen under overskriften.

Derudover beskriver forvaltningen i hvidbogen, hvorledes der vil blive foretaget en mere detaljeret gennemgang af hvert vandværk som en del af opfølgningen på indsatsplanen.

#8 Kommentarer vedrørende tilsyn, kampagner og forureningsforebyggelse

Region Syddanmark anbefaler, at handlinger og retningslinjer gennemføres i alle områder med drikkevandsinteresser for at sikre grundvandet. De understreger vigtigheden af at forebygge jord- og grundvandsforurening i indvindingsoplande og områder med særlige drikkevandsinteresser. Der er specifikke kommentarer til forslaget om påbud eller forbud vedrørende forurening fra industriområder og nitratudvaskning fra landbrugsjorder.

I Odense Kommune er der større udfordringer med sprøjtemidler end med nitrat. Derfor målrettes handlinger og retningslinjer til de indvindingsoplande, hvor det bedst beskytter drikkevandsforsyningen. Det gøres efter en afvejning af, hvor stor en ressource, der er nødvendig for at beskytte de pågældende indvindingsoplande. Retningslinjer for forurenede jord fokuserer på konkret vurdering af tilladelser inden for 25 års oplandet for at undgå generelle restriktioner i store dele af kommunen.

Det er forvaltningens vurdering, at høringssvaret giver anledning til en mindre redaktionel ændring af retningslinjerne for forurenede grunde for at tydeliggøre fokusområdet.

#9 Præcisering af retningslinjer og handlinger

VandCenter Syd har kommentarer til de beskrivende tekster under visse af planens handlinger og retningslinjer; herunder ønsker om uddybning af beskrivelserne omhandlende boringsudformning, gartneritilsyn, tilsyn med kloakledninger samt ansvar og rollefordeling ved pesticidudvaskning. Derudover ønskes en koordinering mellem årstallene for forskellige informationskampagner.

Det er forvaltningens vurdering, at høringssvaret giver anledning til enkelte redaktionelle ændringer i forklarende tekster, ligesom deadlines for forskellige kampagner fordeles over flere år.

Økonomi

Denne sag har ingen økonomiske konsekvenser for kommunens kassebeholdning. De af indsatsplanens retningslinjer og handlinger, der henviser til handlinger eller projekter, som kan indebære en egentlig udgift for kommunen, vil skulle fremlægges efterfølgende til politisk beslutning.

De retningslinjer, der er af konkret betydning for kommunens arealplanlægning, er drøftet med By- og Kulturforvaltningen. I forbindelse med byudvikling, der berører indsatsplanens retningslinjer og handlinger, vil der til enhver tid skulle laves en konkret vurdering. By- og Kulturforvaltningen er dermed indforstået med planens grundvandsbeskyttende indsatser.

Konsekvens for vandværkernes økonomi

I tilfælde, hvor vandværker skal finansiere indsatsen, kan dette medføre en stigning i vandprisen. Alle takster skal i den forbindelse godkendes af Odense Byråd.

Skal det enkelte vandværk finansiere indsatsen i eget opland, kan omkostningerne for det enkelte berørte vandværk stige afhængigt af omfanget af indsatsen og vandværkets størrelse. Etableres der et vandsamarbejde til fælles at finansiere indsatsen, vil omkostningerne kunne udlignes mellem de deltagende vandværker.

VandCenter Syd

VandCenter Syd oplyser, at deres takst allerede indeholder opkrævning af 1 krone pr. m³ til grundvandsbeskyttelse. Den såkaldte grundvandskrone. En gennemsnitlig familie i et parcelhus bruger ca. 100 m³ vand om året.

Afhængigt af det kommende beskyttelsesniveau vil det blive nødvendigt for VandCenter Syd at genberegne, om opkrævningen til grundvandsbeskyttelse skal øges. Et foreløbigt skøn over en eventuel øgning af omkostningen vil være mellem 0 og 1 krone.

Private vandværker

De private vandværker har som udgangspunkt ikke opkrævet noget tilsvarende, selvom de har muligheden. Muligvis fordi grundvandsbeskyttelse i form af skovrejsning er en stor opgave for de mindre vandforsyninger. Odense Kommune kan påbyde forsyningerne at indgå tværgående samarbejder for at sætte skub på indsatsen.

Hidtil har samarbejdet mellem de private vandforsyninger og Odense Kommune som myndighed imidlertid været dialogbaseret. Forvaltningen anbefaler, at denne praksis fortsætter, da det er forvaltningens opfattelse, at de private forsyninger er ved at løbe opgaven i gang, men dog ikke har de samme ressourcer som VandCenter Syd.

Landbrug og gartnerier

Miljøtilsyn af landbrug og gartnerier er omfattet af de nuværende indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse. Tilsyn med landbrug med dyrehold finansieres delvist af ejerne jf. brugerbetalingsbekendtgørelsen. Dette er ikke gældende for tilsyn af gartnerierne eller landbrug med planteavl. Der er tilsynspligt for planteavlsbrug jf. miljøbeskyttelsesloven. I forbindelse med tilsyn med gartnerier er der afsat midler til gartneriindsatsen i en begrænset periode frem til den 1. januar 2027.

Bilag

Bilag 1_Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse_Odense Kommune_april 2024

Bilag 2_resume af indsatsen

Bilag 3_Rettelsesblad_Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse_april 2024

Bilag 4_Hvidbog_Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse_Odense Kommune_april 2024

Punkt 3: Fysisk helhedsplan (renoveringsprojekt) kapitaltilførsel og garantistillelse til AB Samvirke af. 5, Bolbro Odense V

03.02.00-P20-6-19

Resume

Andelsboligforeningen Samvirke har ansøgt om kommunal godkendelse af en fysisk helhedsplan for den almene boligafdeling 5, Bolbro Odense V.

Projektet omfatter en total renovering af 20 af de i alt 23 boliger i afdelingen, da 3 af boligerne tidligere er renoveret, og dermed ikke indgår som en del af helhedsplanen. Projektet sørger at skabe 20 gode, sunde og fleksible boliger med et æstetisk, funktionelt og bæredygtigt design.

Landsbyggefonden har ekstraordinært givet tilsagn til renoveringsstøtte (skema A), inden kommunen endeligt har godkendt helhedsplanen. Tilsagnet er betinget af, at den endelige kommunale godkendelse sker inden 31. maj 2024 og bortfalder i tilfælde af, at en sådan ikke kan opnås.

Det er en betingelse for helhedsplanen, at kommunen stiller kommunal garanti for realkreditlånet og bidrager med kapitaltilførsel. Helhedsplanen forventes at koste ca. 48,1 mio. kr. og andel af kapitaltilførsel udgør 0,5 mio. kr. Den kommunale garanti forventes at kunne blive op til 100 % for realkreditlånene. Endelig beregning af garantierne sker ved projektets afslutning og justeres i forhold til almenboliglovens principper om indeksregulering.

Det fremgår af styrelseslovens § 41, at optagelse af lån og garantiforpligtigelse skal træffes af byrådet. Derfor forelægges denne sag udvalget og byrådet til beslutning.

Effekt

Flere odenseanere i job og på vej til job

Renoveringen har en positiv effekt på beskæftigelsen i den periode, hvor renoveringen gennemføres.

Byudvikling med kvalitet

Vejen til et mere bæredygtigt byggeri kræver nye løsninger. Der skal være kvalitet i byggeriet, indretningen skal være velfungerende, det byggede miljø skal hele vejen bidrage til et sundt indeklima, mulighed for udendørs ophold og plads til fællesskabet.

En klima- og miljøvenlig storby

Et øget fokus på, hvordan CO₂-udledningen kan sænkes ved nybyggeri og renovering, er en yderst aktuell problemstilling. Aktuelt bliver dette byggeri kategoriseres som et lavemissionshus med en LCA-beregning på 8,0 kg CO₂-ækvivalenter/m²/år, og vil bidrage til kommunens målsætning om 1000 klimavenlige boliger.

Indstilling

By- og Kulturforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender:

1. By- og Kulturudvalget bemyndiges til at stille kommunal garanti på realkreditlån samlet op til ca. 30,0 mio. kr. til renovering samt justering af indeksregulering frem til skema C i forhold til almenboliglovens principper.

By- og Kulturforvaltningen indstiller under forudsætning af byrådets godkendelse af indstillingspunkt 1, at udvalget godkender:

2. Den fysiske helhedsplan for AB Samvirke afd. 5 som omfatter renovering af 20 tilgængeligheds-/familieboliger.
3. By- og Kulturforvaltningen bemyndiges til at godkende det endelige projekt og anskaffelsessum under forudsætning af, at der ikke er væsentlige afvigelser i forhold til oplyste, jf. bilag 1.
4. Kommunens andel af kapitaltilførsel på 0,5 mio. kr. finansieres inden for By- og Kulturudvalgets ramme.

By- og Kulturudvalget anbefaler indstillingens punkt 1 og godkender indstillingens punkt 2 til 4.

Udvalgsmedlem Niclas Turan Kandemir deltog ikke i mødet.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler By- og Kulturudvalgets indstilling.

Sagsfremstilling

Den fysiske helhedsplan er en samlet plan for udviklingen i afdelingen, planen skal sikre bedre boliger, bygninger og udearealer. Helhedsplanen støttes af Landsbyggefonden, som er en fond, oprettet ved lov. Det er en forudsætning for Landsbyggefondens støtte, at boligorganisationen udarbejder en fysisk helhedsplan for renoveringsarbejderne, som kommunen anbefaler, og som godkendes af beboerne i den berørte afdeling.

Boligafdeling Samvirke

Andelsboligforeningen Samvirke afd. 5 administreres af Boligkontoret Danmark. Afdelingen ligger i Bolbro, Brammingevej 1-15, 28-34, Holstedsvej 8-14, 28-30, 35 og Regner Lodbrogs Vej 72-78. Boligafdelingen er opført i 1959-1960 som fritliggende små parcelhuse opført ud fra et simpelt og billigt byggeri, på en blød bund. Facader er udført i gasbeton og gavle som hulmur af murværk uden isolering. Valg af billige byggematerialer og metoder kombineret med geotekniske udfordringer har givet fugtmæssige problemer.

Afdelingen består af 23 et-plan 4-værelses familieboliger med egen have og redskabsskur. De ligger i mindre klynger, integreret mellem øvrige private ejer- og lejeboliger opført på samme tid.

Man har løbende udført undersøgelser af fundamenter, terrændæk og radonmålinger, som konkluderede at fugt og skimmelproblemerne var i en størrelsesorden, som ikke er håndterbare. I 2019 blev 3 af afdelingens boliger renoveret helt traditionelt for at afdække løsninger og økonomi. Resultatet af renoveringerne stod ikke i mål med økonomien og en optimal løsning af boligernes fugt og skimmelproblemer.

Der er søgt om mulighed for nedrivningen hos Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen i 2020, som har meddelt afslag til den løsning.

I en længere periode har afdelingen haft et lejetab, som har krævet et løbende årligt tilskud fra boligorganisationen. Aktuelt er afdelingens huslejetab som følge af tomgang oplyst til 0,73 mio. kr. årligt. P.t. er 16 af de 23 boliger fraflyttet grundet store byggetekniske problemer.

Der har løbende været dialog med Landsbyggefonden, som senest i afklaringsprocessen har set på en mulig nedreovering (hvilket betyder, at bebyggelsens nedbrydes til eksisterende fundament), det har resulteret i, at der skulle gennemføres en række nye forundersøgelser. Via disse forundersøgelser konstateres det i foråret 2023, at de eksisterende fundamenter ikke kan bære et traditionelt opført byggeri.

For afdelingen er der tinglyst servitut, som foreskriver, at byggeriet skal udføres som et byggeri med facader i tegl eller beton. Påtaleret har alene kommunen. Servitutten er blevet afløst.

Landsbyggefonden har den 21. december 2023 givet ekstraordinært tilsagn om renoveringsstøtte (skema A) til renovering af 20 tilgængelighedsboliger i afdeling 5, inden kommunen endeligt har godkendt helhedsplanen. Tilsagnet er betinget af, at den endelige kommunale godkendelse sker inden 31. maj 2024, og bortfalder i tilfælde af, at en sådan ikke kan opnås.

Helhedsplanens indhold

Projektet omfatter en total renovering af de 20 boliger i afdelingen, da 3 af boligerne tidligere er renoveret, og dermed ikke indgår som en del af helhedsplanen.

Projektet sørger at skabe 20 gode, sunde og fleksible boliger med et æstetisk, funktionelt og bæredygtigt design. Husene opbygges ud fra ridset af det eksisterende fundament, som udgør planløsningens ydervægge, og opbygges med trækonstruktion og facader i træ. Rumdisponeringen er bygget op om en central gennemlyst opholdskerne, der skaber et fornuftigt rum til aktivitet og afslapning.

Indretningen opfylder kravene i SBI-anvisning 249 og LBF-anvisningerne for tilgængelighedsboliger, hvilket betyder, at gangbesværede og selvhjulpne kørestolsbrugere kan komme rundt. Tilgængelighedsboliger har status som familieboliger.

Afdelingen består herefter af 3 et-plan 4-værelses familieboliger og 20 et-plan 3-værelses tilgængelighedsboliger.

Helhedsplanens omfang

Emne i 1.000 kr.	Støttede arbejder *	Ustøttede arbejder **
Håndværkerudgifter, byggeplads	7.028	28.426
Øvrige omkostninger, gebyrer, renter mv.	1.406	10.191
Driftsudgifter byggefasen	672	

Genhusning	350	
I alt	9.456	38.617
Kapitaltilførsel		-250
Tilskud egen trækningsret/dispositionsfond mv.		-620
Heraf lånefinansieres i andelsboligforeningen	9.456	37.747
Kommunal garanti	100 %	45-50 %

* Landsbyggefonden yder lån til støttede arbejder efter en række kriterier. Hovedkriteriet er sikring af bygningerne, hvilket vil sige nødvendig facaderenovering, ventilation og sikring af eksisterende fundament og indretning af tilgængelighedsboliger, som hovedsageligt betales med støttede lån. Ydelsen på de støttede lån er ca. 4,3 % af lånebeløbet inkl. bidrag i årlig udgift. Ydelsen stiger i takt med inflationen. Desuden kan der opnås løbende driftsstøtte fra Landsbyggefonden.

** Ustøttede arbejder omfatter vedligeholdelse, forbedringer og modernisering fx nye udvendige døre og vinduer, nyt ventilationsanlæg, malerarbejder, ny spildevandsledning, røgalarmer, brandsikring af entredøre og nyt køkken- og skabsinventar. Arbejderne finansieres med almindelige kreditforeningslån, hvor øvrige midler i form af opsparing i afdelingen, brug af egen trækningsret i Landsbyggefonden og tilskud samt kapitaltilførsel på i alt 0,87 mio. kr. fratrækkes.

Helhedsplanen forventes at koste op til 48,1 mio. kr., som indeksreguleres frem til endelig godkendelse af regnskabet (skema C) i forhold til almenboliglovens principper om løbende regulering af anlægsudgifterne. Det betyder ligeledes, at den kommunale garanti tilsvarende reguleres.

Huslejekonsekvens

Renovering koster 48,1 mio. kr. svarende til 2,4 mio. kr. pr. bolig. De 3 boliger, som tidligere er renoveret, har en årsleje på 1.042 kr./m² eksklusiv forbrug for en familiebolig og den fremtidige husleje for de 20 tilgængelighedsboliger bliver 1.139 kr./m² svarende til en månedlig husleje efter renovering på 8.543 kr.

Finansieringen tager udgangspunkt i et løbende tilskud/driftslån fra dispositionsfonden på 0,85 mio. kr. pr. år, forhandlingerne herom er igangsat med Landsbyggefonden.

Beboerdemokrati

Helhedsplanen AB Samvirke blev vedtaget på beboermødet den 19. februar 2024. Her stemte 8 for, ingen stemmer imod, blanke eller ugyldige. På mødet fik beboerne mulighed for at få indblik i, hvad helhedsplanen betyder for deres egne huslejer og øvrige forhold. Byggeriet forventes igangsat 2. januar 2025 og færdiggjort juli 2026.

Genhusning

Helhedsplanen er så indgribende, at det er nødvendigt at genhuse beboerne i de 4 huse, som bebos af de i alt 20 huse som skal renoveres. Genhusningen opdeles i 3 etaper, hvor sidste etape, som renoveres, er de boliger, som p.t. er beboet. Beboerne bliver genhuset i de renoverede huse i ca. 7 måneder.

Klimavenlige boliger

Med en LCA-beregning på 8,0 kg CO₂-ækvivalenter/m²/år kategoriseres huset også som et lavemissionshus med et lavt energiforbrug samt klimapåvirkning. En LCA er en beregning af miljøaftrykket fra et enkelt materiale, en hel konstruktion eller et komplet byggeri igennem hele levetiden - fra indvinding af råmaterialer og produktion af materialer, brugsfasen (bygningsdriften) til endt levetid samt potentialet for nyttiggørelse og genanvendelse.

By- og Kulturforvaltningens vurdering

Forvaltningen vurderer, at den fysiske helhedsplan er nødvendig for afdelingen. Uden støtte fra Landsbyggefonden vil huslejen stige væsentligt mere, end hvad der er svarende for alment nybyggeri og en husleje i et niveau, der vil give udlejningsproblemer. Hvis helhedsplanen ikke vedtages, vil boligerne ikke blive renoveret og afdelingen stå med 16 boliger, som skal stå tomme indtil, der er fundet en plan for afhjælpning af fugt- og skimmelpoblemer.

Manglende afklaring kan medføre, at boligorganisationen vil blive nødsaget til at ansøge kommunen om, at tomgang i afdelingen ikke kan dækkes, hvorved der er risiko for at afdelingen går konkurs.

Lovhjemmel

Fysiske helhedsplaner bliver gennemført i henhold til lov om almene boliger mv., kapitel 7.

Økonomi

Stigende huslejer vil medføre stigende udgifter til boligstøtte. Det skønnes med en betydelig usikkerhed, at planen vil medføre nettomerudgifter til boligstøtte for Odense Kommune.

Kapitaltilførsel

Landsbyggefonden kræver en kapitaltilførsel til afdelingen på 2,5 mio. kr. Odense Kommune, boligorganisationen og realkreditinstituttet bidrager med hver 1/5, og Landsbyggefonden bidrager med 2/5. Odense Kommunes bidrag udgør således 0,5 mio. kr.

Odense Kommunes bidrag foreslås finansieret inden for driftsrammen under By- og Kulturudvalget til ydelsesstøtte for almene boliger. Kapitaltilførslen forventes gennemført i 2025.

Garanti for realkreditlån

Der er en betingelse for helhedsplanen udførelse, at kommunen stiller garanti for realkreditlånet. Helhedsplanen forventes at koste op til 48,1 mio. kr. Ca. 9,5 mio. kr. er arbejder, der støttes af Landsbyggefonden, og ca. 38,6 mio. kr. er ustøttede arbejder, hvoraf 37,8 mio. kr. lånefinansieres.

Arbejderne finansieres med almindelige kreditforeningslån, øvrige midler i form af opsparing i afdelingen, brug af egen trækingsret i Landsbyggefonden og tilskud samt kapitaltilførsel på i alt 0,87 mio. kr. fratrækkes.

Odense Kommune skal garantere for den del af lånene, der overstiger 60 % af ejendomsværdien. For de støttede lån yder Landsbyggefonden 50 % regaranti. Det vil sige, at Landsbyggefonden skal refundere kommunen halvdelen af det tab, kommunen måtte lide, hvis garantien gøres effektiv over for kommunen.

Der er indhentet en foreløbig vurdering af lånegarantien fra Nykredit, der forudsætter, at kommunen yder 100 % lånegaranti på det støttede lån svarende til 9,5 mio. kr. For de ustøttede lån vurderes en forventet garanti på op til 50 % svarende til en kommunal garanti op til ca. 37,8 mio. kr., netto svarende til 18,9 mio. kr.

Garantibetingelserne er sat sammen på en sådan måde, at det er støttede lån, der i første omgang skal ydes garanti for.

Endelig beregning af garantierne sker ved projektets afslutning, hvor ejendommene igen vurderes, og ny kommunal garanti beregnes.

Garantien påvirker ikke kommunens låneramme, men en godkendelse indebærer, at kommunen påtager sig en økonomisk risiko, der betyder, at hvis garantien på et tidspunkt bliver udløst, skal det finansieres af kommunens kassebeholdning.

Bilag

Dispositionsforslag.pdf

Bossinf indberetning støttet reovering.pdf

Bossinf indberetning ustøttet reovering.pdf

Punkt 4: Fysisk helhedsplan (renoveringsprojekt) kapitaltilførsel og garantistillelse til FAB Nedergården afd. 14, Odense C

03.02.00-P20-8-20

Resume

Fyns Almennyttige Boligselskab (FAB) har ansøgt om kommunal godkendelse af en fysisk helhedsplan for den almene boligafdeling Nedergården afd. 14, beliggende centralt ved Odense Å.

Projektet omfatter renovering af afdelingens 123 boliger, som er opført i 1982. Den byggetekniske gennemgang påpeger flere tiltag, som kræver en renovering. Formålet med den fysiske helhedsplan er at udbedre disse, udvide altaner og etablere tilgængelighedsboliger.

Det bemærkes, at Landsbyggefonden ekstraordinært har givet tilsagn til renoveringsstøtte (skema A), inden den endelige helhedsplan er udarbejdet og godkendt af kommunen. Denne politiske godkendelse er derfor betinget af en række forudsætninger, som senest skal være opfyldt ved den kommunale godkendelse af skema B.

Det er en forudsætning for gennemførelse af den fysiske helhedsplan, som forventes at koste ca. 61 mio. kr., at der godkendes en kommunal garanti. Den kommunale garanti forventes at kunne blive op til 100 % for realkreditlånene og kommunens andel af kapitaltilførsel på 0,3 mio. kr.

Det fremgår af styrelseslovens § 41, at optagelse af lån og garantiforpligtigelse skal træffes af byrådet. Derfor forelægges denne sag udvalget og byrådet til beslutning.

Effekt

Flere odenseanere i job og på vej til job

Renoveringen har en positiv effekt på beskæftigelsen i den periode, hvor renoveringen gennemføres.

Byudvikling med kvalitet

Ved at have fokus på den udvendige renovering øger det brugen af både altanerne, som bliver mere tilgængelige, samt udearealerne med rekreative områder og fokus på aktivitet blandt beboerne.

Indstilling

By- og Kulturforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender:

1. By- og Kulturudvalget bemyndiges til at stille kommunal garanti på realkreditlån samlet op til ca. 61 mio. kr. til renovering samt justering af indeksregulering frem til skema C i forhold til almenboliglovens principper.

By- og Kulturforvaltningen indstiller under forudsætning af byrådets godkendelse af indstillingspunkt 1, at udvalget godkender:

2. Den fysiske helhedsplan for Nedergården afd. 14 som omfatter renovering af 123 boliger.

3. By- og Kulturforvaltningen bemyndiges til at godkende det endelige projekt og anskaffelsessum under forudsætning af, at der ikke er væsentlige afvigelser i forhold til det oplyste.

4. Kommunens andel af kapitaltilførsel på 0,3 mio. kr. finansieres inden for By- og Kulturudvalgets ramme.

By- og Kulturudvalget anbefaler indstillingens punkt 1 og godkender indstillingens punkt 2 til 4.

Udvalgsmedlem Niclas Turan Kandemir deltog ikke i mødet.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler By- og Kulturudvalgets indstilling.

Sagsfremstilling

En fysisk helhedsplan er en gennemgribende renovering af en almen boligafdeling, som støttes af Landsbyggefondens. Denne er oprettet ved lov og finansierer sine aktiviteter ved, at lejerne i den almene sektor betaler ind til fonden. Det er en forudsætning for Landsbyggefondens støtte, at boligorganisationen udarbejder en helhedsplan, som kommunen og beboerne godkender. Landsbyggefondens har via lovgivningen et bestemt antal midler til fysiske helhedsplaner over hele landet hvert år. På baggrund af besigtigelser og forhandlinger prioriterer de, hvilke projekter der er bedst egnede til at få støtte.

Boligafdelingen Nedergården afd. 14

Afdelingen er beliggende på Nedergade 13-29D centralt i Odense og består af 2 blokke, hvor der er bebyggelse i 3 etager samt tagetage og kælder. Der er parkeringsareal, integrerede stisystemer samt fra nogle af boligerne direkte udsigt til Odense Å.

Boligblokkene er opført i 1982 og består af 123 boliger fordelt fra 1 - 4-værelseslejligheder. Facaderne samt taget er i rødt tegl og vinduerne er i træ.

Den byggetekniske gennemgang påpeger, at der anbefales flere tiltag, som medfører behov for en gennemgribende renovering. Grundet tid og brug er flere dele nedslidte.

Formålet med renoveringen er at løse de byggetekniske problemer samt at sikre afdelingen i fremtiden. Ved ombygning sikres der etablering af tilgængelighedslejligheder. Afdelingen vil således henvende sig til flere, og der etableres elevatorer for at sikre bedre tilgængelighed og udlejningsmuligheder af de øverste lejligheder. Altanerne udvides, så der skabes større anvendelsesmuligheder og udeophold for de enkelte beboere. Der oprettes rekreative områder og tryghedsskabende foranstaltninger i de fælles udearealer, så de danner ramme om aktiviteter for beboerne.

Helhedsplanens indhold

Projektet omfatter en totalrenovering af boligafdelingen.

Antallet af boliger og samlede areal ændres ikke, men der ændres på planløsningernes fordeling og størrelse.

Den fysiske helhedsplan forventes at indeholde:

- Komplet udskiftning af tag, herunder renovering af kviste og ovenlys
- Udskiftning af tegloverliggere
- Udskiftning af fuger i facade
- Udskiftning af rulleskifte
- Udskiftning af knækkede sten
- Reparation af revner i facade
- Nye døre og vinduer samt tilhørende malerarbejder
- Renovering af altaner
- Betonreparation af sokler, kældervægge og kældertrapper
- Indvendig reparation af kældervægge og kældergulve
- Udskiftning af gruppetavler
- Etablering af 15 tilgængelige boliger / renovering af alle indvendige overflader
- Renovering af fællesarealer og udenomsarealer

Helhedsplanens omfang

En fysisk helhedsplan skal også omfatte en finansieringsplan. Der er på nuværende tidspunkt alene udarbejdet en midlertidig finansieringsskitse, og det forventes, at der vil være et samlet anlægsbudget på ca. 61 mio. kr.

Landsbyggefondens yder støttede lån efter en række kriterier til forskellige arbejder. Landsbyggefondens har afgivet tilsagn om støtte med 24,2 mio. kr. for de støttede arbejder. De største udgifter forbundet i denne anskaffelsessum ses at være til oprettelse af de byggetekniske problemer samt ved at genhuse og etablere 15 tilgængelighedsboliger.

Der kræves en kommunal garanti på op til 100 % af de støttede lån, svarende til 24,2 mio. kr. Landsbyggefondens stiller sikkerhed for halvdelen af et eventuelt tab på garantiforpligtigheden.

De ustøttede arbejder udgør ca. 36,8 mio. kr. og den kommunale garanti forventes at kunne blive op til 100 %. Finansieringen sker med almindelige kreditforeningslån.

Husleje

Huslejegennemsnittet for hele afdelingen udgør på nuværende tidspunkt årligt 968 kr. pr. m². Der foreligger ikke en endelig finansieringsskitse, men den gennemsnitlige huslejestigning forventes at blive 5-10 %, dermed en husleje op til 1.065 kr. pr. m² eksklusive forbrug.

Øvrige forhold

Det bemærkes, at Landsbyggefondens den 20. december 2023 har godkendt foreløbige anslåede udgifter til renovering af Nedergården afd. 14. Støttetilsagnet er forudsat Odense Kommunes godkendelse senest den 31. maj 2024. Tilsagnet vil bortfalde uden en kommunal godkendelse. FAB ansøger om godkendelse af skema A for at bevare boligafdelingens mulighed for renovering og driftsstøtte via Landsbyggefondens. Det bemærkes, at dette er en særlig situation, da flere processer er igangværende, herunder at beboerne endnu ikke har godkendt helhedsplanen.

Endeligt tilsagn om støtte fra Landsbyggefonden forudsætter, at der foreligger en færdig helhedsplan for den enkelte afdeling. Dette er ikke tilfældet på nuværende tidspunkt, og der godkendes derfor med forbehold. Der stilles blandt andet vilkår om afholdelse af beboermøde, hvor helhedsplanen og de huslejemæssige konsekvenser godkendes. Vilkårene skal være opfyldt senest 36 måneder efter Landsbyggefondens tilsagn om støtte, og gælder således også for denne politiske godkendelse.

Det forudsættes, at FAB afholder informationsmøder, hvor beboerne kan blive inddraget, så der kan afholdes beboerafstemning på et oplyst grundlag.

Senest ved kommunens godkendelse af skema B skal den endelige finansieringsplan være fremsendt. Her skal den præcise huslejekonsekvens af renoveringen fremgå samt det konkrete kommunale garantikrav og bidrag til kapitaltilførsel.

By- og Kulturforvaltningens vurdering

Forvaltningen vurderer, at den fysiske helhedsplan er nødvendig for afdelingen. Uden støtte fra Landsbyggefonden vil huslejen stige væsentligt mere, end hvad der er svarende for alment nybyggeri. Helhedsplanen sikrer også afdelingen de næste mange år til glæde for en stor beboergruppe.

Lovhjemmel

Fysiske helhedsplaner bliver gennemført i henhold til lov om almene boliger mv., kapitel 7.

Økonomi

Kapitaltilførsel

Det er en betingelse, at kommunen tiltræder med eventuel nødvendig kapitaltilførsel. Den kommunale kapitaltilførsel forventes at kunne blive op til 0,3 mio. kr.

Garanti for realkreditlån

Det er en betingelse for helhedsplanens udførelse, at kommunen stiller garanti for realkreditlånet. Helhedsplanen forventes at koste ca. 61 mio. kr.

Odense Kommune skal garantere for den del af lånene, der overstiger 60 % af ejendomsværdien. For de støttede lån yder Landsbyggefonden 50 % regaranti. Det vil sige, at Landsbyggefonden skal refundere kommunen halvdelen af det tab, kommunen måtte lide, hvis garantien gøres effektiv over for kommunen.

Der kræves en kommunal garanti på op til 100 % af de støttede lån, svarende til 24,2 mio. kr. De ustøttede arbejder udgør ca. 36,8 mio. kr., og den kommunale garanti forventes at kunne blive op til 100 %.

Garantibetingelserne er sat sammen på en sådan måde, at det er støttede lån, der i første omgang skal ydes garanti for.

Der tages forbehold for udviklingen i nettoprisindekset frem til endelig godkendelse af regnskab (skema C) i forhold til almenboliglovens principper om løbende regulering af anlægsudgifterne. Endelig beregning af garantiene sker ved projektets afslutning, hvor ejendommen igen vurderes, og ny kommunal garanti beregnes. Der vil således ikke være behov for en ny politisk behandling, hvis en overskridelse af den kommunale garanti alene skyldes stigninger i byggeprisindekset.

Denne sag har ikke konsekvenser for kommunens låneramme. Kommunen påtager sig en økonomisk risiko ved at godkende den kommunale garanti, der betyder, at hvis garantien på et tidspunkt bliver udløst, skal det finansieres fra kommunens kassebeholdning.

Bilag

Skema A Bossinf Nedergården.pdf

Skema A Bossinf Nedergården Ustøttet.pdf

Punkt 5: Fysisk helhedsplan (renoveringsprojekt) kapitaltilførsel og garantistillelse til FAB Mosegårdsparken B, afd. 12, Odense C

03.02.00-P20-7-20

Resume

Fyns Almennyttige Boligselskab (FAB) har ansøgt om kommunal godkendelse af en fysisk helhedsplan for den almene boligafdeling Mosegårdsparken B, afd. 12.

Projektet omfatter renovering af afdelingens 312 boliger, fordelt i blokke og rækkehuse, opført i 1957.

Tilstandsrapporter for afdelingen påpeger tiltag, som kræver en renovering. Formålet med den fysiske helhedsplan er at løse de bygningsmæssige problemer samt at fremtidssikre boligafdelingen.

Det bemærkes, at Landsbyggefonden ekstraordinært har givet tilsagn til renoveringsstøtte (skema A), inden den endelige helhedsplan er udarbejdet og godkendt af kommunen. Denne politiske godkendelse er derfor betinget af en række forudsætninger, som senest skal være opfyldt ved den kommunale godkendelse af skema B.

Det er en forudsætning for gennemførelse af den fysiske helhedsplan, som forventes at koste ca. 250 mio. kr., at der godkendes en kommunal garanti. Den kommunale garanti forventes at kunne blive op til 100 % for realkreditlånene og kommunens andel af kapitaltilførsel på 0,3 mio. kr.

Det fremgår af styrelseslovens § 41, at optagelse af lån og garantiforpligtigelse skal træffes af byrådet. Derfor forelægges denne sag udvalget og byrådet til beslutning.

Effekt

Flere odenseanere i job og på vej til job

Renoveringen har en positiv effekt på beskæftigelsen i den periode, hvor renoveringen gennemføres.

En storby med blandede og velfungerende bydele

Ved at gennemføre renoveringen øger man tilgængeligheden, hvorved boligudbuddet og beboersammensætningen i boligafdelingen vil tiltrække bredere end i dag.

Indstilling

By- og Kulturforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender:

1. By- og Kulturudvalget bemyndiges til at stille kommunal garanti på realkreditlån samlet op til ca. 250 mio. kr. til renovering samt justering af indeksregulering frem til skema C i forhold til almenboliglovens principper.

By- og Kulturforvaltningen indstiller under forudsætning af byrådets godkendelse af indstillingspunkt 1, at udvalget godkender:

2. Den fysiske helhedsplan for Mosegårdsparken B afd. 12 som omfatter renovering af 312 familieboliger.

3. By- og Kulturforvaltningen bemyndiges til at godkende det endelige projekt og anskaffelsessum under forudsætning af, at der ikke er væsentlige afvigelser i forhold til det oplyste.

4. Kommunens andel af kapitaltilførsel på 0,3 mio. kr. finansieres inden for By- og Kulturudvalgets ramme.

By- og Kulturudvalget anbefaler indstillingens punkt 1 og godkender indstillingens punkt 2 til 4.

Udvalgsmedlem Niclas Turan Kandemir deltog ikke i mødet.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler By- og Kulturudvalgets indstilling.

Sagsfremstilling

En fysisk helhedsplan er en gennemgribende renovering af en almen boligafdeling, som støttes af Landsbyggefondens. Denne er oprettet ved lov og finansierer sine aktiviteter ved at lejerne i den almene sektor betaler ind til fonden. Det er en forudsætning for Landsbyggefondens støtte, at boligorganisationen udarbejder en helhedsplan, som kommunen og beboerne godkender. Landsbyggefondens har via lovgivningen et bestemt antal midler til fysiske helhedsplaner over hele landet hvert år. På baggrund af besigtigelser og forhandlinger prioriterer de, hvilke projekter der er bedst egnede til at få støtte.

Boligafdelingen Mosegårdsparken B, afd. 12

Afdelingen er beliggende på Monbergsvej 51-59, Primulavej 1-73 og Lathyrusvej 1-89 i Odense C. Det er et roligt område, som ligger tæt på indkøb og de større butikcentre i byen.

Afdelingen er opført i 1957 i rødt facade tegl og består af 5 blokke, bestående af 250 familieboliger i 5 etager forbundet via trappeopgange. Rækkehuse i en og to etager bestående af 62 familieboliger med tilhørende haver. Der blev lagt stålpladetag i 1995-1996 og 1999 samt træ- og alufacadeelementer i 2013-2014.

Tilstandsvurderingen af afdelingen anbefaler flere tiltag, som medfører behov for en gennemgribende renovering. De tekniske installationer er udtjente, og der er løbende vandskader. Disse byggetekniske svigt skal udbedres med helhedsplanen. Der er ønske om at ændre nogle lejlighedstyper og dermed beboersammensætningen. Dette sikres ved at etablere 20 tilgængelighedslejligheder samt via ombygning sikre bedre muligheder for udlejning af de øverste etager. Udearealerne tilpasses de forskellige beboergrupper, herunder opholds - og legearealer samt opføres rekreative områder. Der er fokus på tryghedsskabende foranstaltninger.

Helhedsplanens indhold

Projektet omfatter en totalrenovering af boligafdelingen.

Antallet af boliger og areal ændres ikke, men der ændres på fordelingen og størrelsen af 1, 2 og 3-værelseslejlighederne.

Den fysiske helhedsplan forventes at indeholde:

Blokke

- Komplet udskiftning af tag samt ovenlys
- Udskiftning af tegloverliggere
- Indvendig reparation af kældergulve
- Udskiftning af faldstammer
- Etablering af ventilation i kælderen
- Asbestsanering i kælderen

Rækkehuse

- Boliger i to etager får udskiftet fuger i tagrum, faldstammer og ny stern i fibercement
- Boliger i en etage får malet udhæng, reparation af mindre revner samt vand og varme i tærren
- Udskiftning af knækkede sten
- Reparation af revner i facade

Alle

- Betonreparation – sokler, kældervægge, kældertrapper
- Udskiftning af fuger i facade partielt efter behov
- Badeværelser udskiftes/renoveres
- Udskiftning af vandinstallationer i nødvendigt omfang
- Udskiftning af varmeinstallationer i nødvendigt omfang
- Udskiftning af elinstallationer i nødvendigt omfang

I øvrigt etableres 20 tilgængelighedsboliger, samt etableres 2 elevatorer i opgange med tilgængelighed og nye entredøre. Der foretages kloakseparering og udenomsarealerne opgraderes. Desuden forventes nyt tagpap på garager og vaskeri.

Helhedsplanens omfang

En fysisk helhedsplan skal også omfatte en finansieringsplan. Der er på nuværende tidspunkt alene udarbejdet en midlertidig finansieringsskitse, og det forventes, at der vil være et samlet anlægsbudget på ca. 250 mio. kr.

Landsbyggefonden yder støttede lån efter en række kriterier til forskellige arbejder. Landsbyggefonden har afgivet tilsagn om støtte med 58,6 mio. kr. for de støttede arbejder.

De største udgifter i denne anskaffelse sum ses at være til oprettelse af de byggetekniske problemer, renovering af badeværelser samt ved at genhuse og etablere 20 tilgængelighedsboliger.

Der kræves en kommunal garanti på op til 100 % af de støttede lån, svarende til 58,6 mio. kr. Landsbyggefonden stiller sikkerhed for halvdelen af et eventuelt tab på garantiforpligtigheden.

De ustøttede arbejder udgør ca. 191,4 mio. kr. og den kommunale garanti forventes at kunne blive op til 100 %. Finansieringen sker med almindelige kreditforeningslån.

Husleje

Huslejegennemsnittet for hele afdelingen udgør på nuværende tidspunkt årligt 722 kr. pr. m². Der foreligger ikke en endelig finansieringsskitse, men den gennemsnitlige huslejestigning forventes at blive 20-25 %, dermed en husleje op til 903 kr. pr. m² eksklusive forbrug.

Øvrige forhold

Det bemærkes, at Landsbyggefonden den 20. december 2023 har godkendt foreløbige anslåede udgifter til renovering af Mosegårdsparken B, afd. 12. Støttetilsagnet er forudsat Odense Kommunes godkendelse senest den 31. maj 2024. Tilsagnet vil bortfalde uden en kommunal godkendelse. FAB ansøger om godkendelse af skema A, for at bevare boligafdelingens mulighed for renovering og driftsstøtte via Landsbyggefonden. Det bemærkes, at dette er en særlig situation, da flere processer er igangværende, herunder at beboerne endnu ikke har godkendt helhedsplanen.

Endeligt tilsagn om støtte fra Landsbyggefonden forudsætter, at der foreligger en færdig helhedsplan for den enkelte afdeling. Dette er ikke tilfældet på nuværende tidspunkt, og der godkendes derfor med forbehold. Der stilles blandt andet vilkår om afholdelse af beboermøde, hvor helhedsplanen og de huslejemæssige konsekvenser godkendes. Vilkårene skal være opfyldt senest 36 måneder efter Landsbyggefondens tilsagn om støtte, og gælder således også for denne politiske godkendelse.

Det forudsættes, at FAB afholder informationsmøder, hvor beboerne kan blive inddraget, så der kan afholdes beboerafstemning på et oplyst grundlag.

Senest ved kommunens godkendelse af skema B skal den endelige finansieringsplan være fremsendt. Her skal den præcise huslejekonsekvens af renoveringen fremgå, samt det konkrete kommunale garantikrav og bidrag til kapitaltilførsel.

By- og Kulturforvaltningens vurdering

Forvaltningen vurderer, at den fysiske helhedsplan er nødvendig for afdelingen. Uden støtte fra Landsbyggefonden vil huslejen stige væsentligt mere, end hvad der er svarende for alment nybyggeri. Helhedsplanen sikrer også afdelingen de næste mange år til glæde for en stor beboergruppe.

Lovhjemmel

Fysiske helhedsplaner bliver gennemført i henhold til lov om almene boliger mv., kapitel 7.

Økonomi

Kapitaltilførsel

Det er en betingelse, at kommunen tiltræder med eventuel nødvendig kapitaltilførsel. Den kommunale kapitaltilførsel forventes at blive 0,3 mio. kr.

Garanti for realkreditlån

Det er en betingelse for helhedsplanen udførelse, at kommunen stiller garanti for realkreditlånet. Helhedsplanen forventes at koste ca. 250 mio. kr.

Odense Kommune skal garantere for den del af lånene, der overstiger 60 % af ejendomsværdien. For de støttede lån yder Landsbyggefonden 50 % regaranti. Det vil sige, at Landsbyggefonden skal refundere kommunen halvdelen af det tab, kommunen måtte lide, hvis garantien gøres effektiv over for kommunen.

Der kræves en kommunal garanti på op til 100 % af de støttede lån, svarende til 58,6 mio. kr. De ustøttede arbejder udgør ca. 191,4 mio. kr. og den kommunale garanti forventes at kunne blive op til 100 %.

Garantibetingelserne er sat sammen på en sådan måde, at det er støttede lån, der i første omgang skal ydes garanti for.

Der tages forbehold for udviklingen i nettoprisindekset frem til endelig godkendelse af regnskab (skema C) i forhold til almenboliglovens principper om løbende regulering af anlægsudgifterne. Endelig beregning af garantierne sker ved projektets afslutning, hvor ejendommen igen vurderes, og ny kommunal garanti beregnes. Der vil således ikke være behov for en ny politisk behandling, hvis en overskridelse af den kommunale garanti alene skyldes stigninger i byggeprisindekset.

Denne sag har ikke konsekvenser for kommunens låneramme. Kommunen påtager sig en økonomisk risiko ved at godkende den kommunale garanti, der betyder, at hvis garantien på et tidspunkt bliver udløst, skal det finansieres fra kommunens kassebeholdning.

Bilag

Skema A Bossinf Mosegårdsparken.pdf

Skema A Bossinf Mosegårdsparken Ustøttet.pdf

Punkt 6: Salg af erhvervsejendom i almen boligorganisation Fyns Almennyttige Boligselskab

03.10.00-G01-18-24

Resume

Fyns Almennyttige Boligselskab ønsker at frasælge Tagtækkervej 3, der er en del af hovedselskabet.

Tagtækkervej 3 er en almen ejet erhvervsejendom uden boliger, som udelukkende består af erhvervsarealer. Frasalget af erhvervsejendommen har ikke betydning for antallet af almene boliger i Odense Kommune

Erhvervsarealet på Tagtækkervej 3 udgør ifølge BBR 1.698 m² ud af erhvervsgrundens samlede areal på 5.160 m². Erhvervsarealerne er opført som ustøttet byggeri i 1962, 1963 og 1994.

Salg af almen ejendom skal godkendes af byrådet, jf. almenboliglovens § 27.

Forvaltningen vurderer ud fra Fyns Almennyttige Boligselskabs argumentation, se sagsfremstillingen, at et frasalg af dette erhvervsareal ligger uden for almene boligorganisationers hovedformål – at udleje boliger.

Effekt

Sagen har ingen konsekvenser for Odensemålene.

Indstilling

By- og Kulturforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender, at Fyns Almennyttige Boligselskab frasælger erhvervslokalerne på Tagtækkervej 3, en del af matr.nr. 16tb, Ejby, Odense Jorder.

By- og Kulturudvalget anbefaler indstillingen.

Udvalgsmedlem Niclas Turan Kandemir deltog ikke i mødet.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler By- og Kulturudvalgets indstilling.

Sagsfremstilling

Ansøgning

Fyns Almennyttige Boligselskab ønsker at frasælge Tagtækkervej 3, som er en del af hovedselskabet.

Der er tale om en almen ejet erhvervsejendom uden boliger, der derfor alene består af erhvervsarealer. Erhvervsarealerne er opført som ustøttet byggeri i 1962, 1963 og 1994. Erhvervsarealerne på Tagtækkervej 3 udgør 1.698 m² ud af erhvervsgrundens samlede areal på 5.160 m².

Oprindelig erhvervede Fyns Almennyttige Boligselskab erhvervsejendommen til at rumme egen gartner- samt tømrerafdeling. Disse afdelinger blev lukket i henholdsvis 2004 og 2008, hvorefter lokalerne blev udlejet til tømrerfirma og el-installationsvirksomhed.

Det ene lejemål blev opsagt af lejer pr. 1. marts 2023 og det andet lejemål blev opsagt af lejer pr. 1. marts 2024. Der er ikke indgået aftale med nye lejere.

Udlejningen af Tagtækkervej 3 har ikke været præget af tomgang. Ved et lejerskifte kan der opstå risiko for tomgang på grund af markedet og lejemålets indretning, men der har ikke været behov for at få dækket udgifter forårsaget af tomgang via dispositionsfonden. Løbende driftsindtægter og driftsudgifter indgår som en del af hovedselskabets resultatopgørelse.

Fyns Almennyttige Boligselskab ønsker at frasælge Tagtækkervej 3, da erhvervsejendomme ikke er foreneligt med almene boligorganisationers hovedformål – at udleje boliger. Ejendommen sælges, da det er en erhvervsejendom, alene indeholdende erhvervslejemål - beliggende i et område, som er udlagt til erhverv og butikformål, hvorfor det ikke er muligt at opføre almene boliger i stedet for erhvervsejendommen. Lejemålenes indretning gør, at de ikke er egnet til alle erhverv. Desuden forestår en større økonomisk omkostning for at bringe lejemålene op på nutidig standard især vedrørende energieffektivisering.

Forvaltningen vurderer, ud fra Fyns Almennyttige Boligselskabs argumentation, jf. sagsfremstilling, at et frasalg af denne erhvervsejendom imødekommer, at erhvervsejendommen ligger uden for almene boligorganisationers hovedformål, som er at udleje boliger. Frasalget af erhvervsejendommen har ikke betydning for antallet af almene boliger i Odense Kommune.

Bestemmelser om salg af almen ejendom

I følge almenboliglovens § 27 skal kommunen godkende salg af almen ejendom.

Salgsprovenu tilgår, jf. almenboliglovens § 20, boligorganisationens dispositionsfond.

Økonomisk betydning af frasalg for hovedselskabet

Erhvervsejendommen på Tagtækkervej 3 er ikke opført som støttet byggeri, og arealerne har ikke optaget lån med kommunal garanti. Erhvervsarealerne er hverken erhvervet, forbedret eller vedligeholdt for støttede midler.

Lejeindtægten for Tagtækkervej er på 212.040 kr. + moms pr. år.

Fyns Almennyttige Boligselskab oplyser, at et salgsprovenu vil tilgå dispositionsfonden.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 7: Lukket: Ressourcer til håndtering af kolonihaveområdet

01.12.00-G01-2-24

Punkt 8: Lukket: Håndtering af effektiviseringskravet "Vores Bygninger"

82.00.00-A00-2-23

Punkt 9: Lukket: B-sag: Mulig ny event

20.15.00-G01-6-24

Punkt 10: C-sag: Boligsocial helhedsplan 2024-2028

03.02.00-A00-1-23

Resume

Den nuværende boligsociale helhedsplan udløber den 30. september 2024. Der er derfor igangsat en proces for udarbejdelse af en ny boligsocial helhedsplan for boligområderne Vollsmose, Rising, Korsløkken, Ejerslykke og de nye områder i Højemarksvej kvarteret samt Skjoldsparken og Stadionvej. Helhedsplanen skal gælde i en 4-årig periode fra den 1. oktober 2024 – den 30. september 2028.

Landsbyggefonden giver støtte til boligsociale indsatser med det formål at løfte de almene boligområder og understøtte en positiv social udvikling. Indsatserne skal understøtte, at flere beboere kommer i job og uddannelse. At børns og unges faglige niveau styrkes, så flere bliver skoleparate, og flere tager en uddannelse. Børn og unge skal desuden støttes i et liv uden kriminalitet, og flere beboere skal være del af positive fællesskaber. Det skal ske ved hjælp af nære, lokalt forankrede projekter, der arbejder tæt på områdernes beboere.

Landsbyggefonden giver støtte til boligsociale helhedsplaner på op til 75 % af budgetrammen, og fonden stiller krav om minimum 25 % lokal medfinansiering fra boligorganisationer og kommune. Børn- og Ungeforvaltningen, Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Sundhedsforvaltningen, By- og Kulturforvaltningen og Borgmesterforvaltningen foreslår, at Odense Kommunes andel af medfinansieringen for den kommende boligsociale helhedsplan består af dels kontante midler og dels medarbejdertimer svarende til i alt 9,2 mio. kr.

Formålet med denne sag er, at udvalget kommer med input til aktiviteterne i den kommende boligsociale helhedsplan samt drøfter forslaget til den kommunale medfinansiering. Sagen drøftes i Børn- og Ungeudvalget, Beskæftigelses- og Socialudvalget og Sundhedsudvalget den 23. april 2024, By- og Kulturudvalget den 24. april 2024 samt Økonomiudvalget den 30. april 2024.

Dette er som forberedelse af arbejdet med det endelige forslag til boligsocial helhedsplan, som forventes lagt til politisk beslutning i Odense Byråd i juni 2024.

Indstilling

Børn- og Ungeforvaltningen, Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Sundhedsforvaltningen, By- og Kulturforvaltningen og Borgmesterforvaltningen indstiller til respektive udvalg, at udvalget drøfter:

1. Den kommende boligsociale helhedsplan og kommer med input til, hvilke aktiviteter der er særligt relevante for boligområderne Vollsmose, Rising, Korsløkken, Ejerslykke og de nye områder Højemarksvej kvarteret samt Skjoldsparken og Stadionvej.
2. Forslaget til kommunal medfinansiering.

Beslutning

Drøftet.

Sagsfremstilling

Den nuværende boligsociale helhedsplan for Vollsmose, Rising, Korsløkken og Ejerslykke udløber den 30. september 2024. Beboerne, BoligSocialt Hus, boligorganisationerne Civica, Fyns Almennyttige Boligselskab (FAB), Odense Boligselskab, Arbejdernes Boligforening samt Odense Kommune samarbejder derfor om udarbejdelse af en ny boligsocial helhedsplan, der skal gælde i en 4-årig periode fra den 1. oktober 2024 – den 30. september 2028.

Landsbyggefonden giver støtte til boligsociale indsatser med det formål at løfte de almene boligområder og understøtte en positiv social udvikling. Indsatserne skal understøtte, at flere beboere kommer i job og uddannelse. At børns og unges faglige niveau styrkes, så flere bliver skoleparate, og flere tager en uddannelse. Børn og unge skal desuden støttes i et liv uden kriminalitet, og flere beboere skal være del af positive fællesskaber. Det skal ske ved hjælp af nære, lokalt forankrede projekter, der arbejder tæt på områdernes beboere.

Den boligsociale helhedsplan er forankret i BoligSocialt Hus, der har det daglige ansvar for at gennemføre den boligsociale helhedsplan.

Boligområder i den kommende boligsociale helhedsplan

I den kommende boligsociale helhedsplan indgår boligområderne Vollsmose, Rising, Korsløkken, Ejerslykke og de nye områder Højemarksvej kvarteret samt Skjoldsparken og Stadionvej. Kertemindevejskvarteret indgår ikke længere, da den positive udvikling i området har været fastholdt i en længere periode.

Samlet beboerantal i områderne er 12.029. I den nuværende boligsociale helhedsplan er beboerantallet 11.675.

Boligområderne er udpeget i tæt samarbejde mellem Odense Kommune, boligorganisationer, bestyrelsen i BoligSocialt Hus og Landsbyggefonden på baggrund af socioøkonomiske data og viden om områderne. I vedlagte udkast til første del af den boligsociale helhedsplan er områdernes karakteristika beskrevet nærmere. Af beskrivelserne fremgår det, at områderne på hver deres måde har en række socioøkonomiske udfordringer, der skal tages hånd om. Det fremgår også af nedenstående skema over parallelsamfundskriterier.

Boligområde	Uden for arbejdsmarkedet	Gennemsnitsindkomst	Andel dømte	Kun grundskole	Ikke-vestlig baggrund
Parallelsamfundskriterier:	> 40 %	< 55 %	= 2,05 %	> 60 %	> 50 %
Forebyggelseskriterier:	> 30 %	< 65 %	> 1,37 %	> 60 %	> 30 %
Vollsmose	42,9 %	55,8 %	2,11 %	72,3 %	77,4 %
Rising/Solbakken mv.*	26,9 %	63,1 %	1,21 %	56,6 %	51,9 %
Korsløkken**	30,7 %	70,2 %	1,05 %	49,3 %	56,4 %

Ejerslykke*	32,4 %	64,7 %	1,14 %	50,9 %	46,4 %
Højemarksvej kvarteret*	37,3 %	66,8 %	2,14 %	43,4 %	33,8 %
Skjoldsparken*	33,6 %	62,6 %	1,69 %	44,7 %	16,1 %
Stadionvej*	41,4 %	63,3 %	5,20 %	63,0 %	30,7 %

På baggrund af regeringens lister pr. 1. december 2023 samt almen boligmonitorering december 2023.

*Markering i forhold til forebyggelseskriterierne.

**Data for Korsløkken er for de tre afdelinger, der betegnes Korsløkkeparken Øst.

Vollsmose overskrider fire ud af fem parallelsamfundskriterier, og en boligsocial helhedsplan vil kunne bidrage med en positiv social udvikling samt understøtte de store fysiske forandringer i området.

I Rising/Solbakken mv. har udviklingen de seneste år være positiv, og området er ikke længere på regeringens lister. Den lovbestemte udviklingsplan skal dog fortsat gennemføres, og en boligsocial helhedsplan kan bidrage til at understøtte og fastholde den positive sociale udvikling under omdannelsen.

I Korsløkken har især målrettede beskæftigelsesindsatser og udlejningsredskaber medvirket til en positiv udvikling. Der er behov for at fastholde den positive udvikling, hvilket en boligsocial helhedsplan kan understøtte.

Ejerslykke har de seneste tre år været på listen over forebyggelsesområder, hvor der især er udfordringer med hensyn til beskæftigelse og gennemsnitsindkomst. Den boligsociale helhedsplan kan bidrage til en positiv udvikling i området.

Højemarksvej kvarteret har de seneste tre år været på regeringens liste over forebyggelsesområder med overskridelse af kriterierne for beskæftigelse og andel dømte i 2023. De kriterier overskrides også i både Skjoldsparken og Stadionvej. En boligsocial helhedsplan kan bidrage med indsatser målrettet udfordringerne.

Boligsociale indsatsområder

Den kommende boligsociale helhedsplan falder indenfor rammerne af Landsbyggefondens bevillingsperiode for 2019-26-midlerne ligesom den nuværende boligsociale helhedsplan. Det vil derfor være de samme fire indsatsområder, der skal arbejdes med; Uddannelse og livschancer, Beskæftigelse, Kriminalitetsforebyggelse samt Medborgerskab og sammenhængskraft. Landsbyggefonden har opstillet en overordnet målsætning for hvert indsatsområde. Indsatsområderne kan vægtes forskelligt afhængigt af de lokale udfordringer.

På baggrund af erfaringer og resultater fra den nuværende boligsociale helhedsplan samt en inddragelsesproces i boligområderne og med forvaltningerne er der indenfor hvert indsatsområde foreslået en række konkrete aktiviteter. En stor del af de foreslåede aktiviteter er en fortsættelse og tilpasning af aktiviteterne i den nuværende boligsociale helhedsplan. De foreslåede aktiviteter er vedlagt i bilag og vil blive præsenteret nærmere på udvalgs mødet.

Uddannelse og livschancer

Målsætningen for dette indsatsområde er, at der skal ske et fagligt løft af børn og unge, så flere bliver skoleparate, og flere tager en uddannelse.

Aktiviteterne bidrager til, at flere børn og unge fra boligområderne klarer sig godt i skolen, gennemfører en uddannelse og kommer i beskæftigelse. På længere sigt påvirker det parallelsamfundskriterierne for uddannelsesniveau, beskæftigelse og andel dømte. Bydelsløfterne bidrager til et opgør med negativ social kontrol, blandt andet ved at arbejde med hjælp til selvhjælp og positive rollemodeller. Det er medvirkende til, at flere kommer i job og uddannelse, og færre unge kommer ud i kriminalitet.

Beskæftigelse

Målsætningen for dette indsatsområde er, at flere bliver tilknyttet arbejdsmarkedet. De foreslåede aktiviteter tager udgangspunkt i og bygger videre på det systematiske samarbejde mellem de boligsociale beskæftigelsesmentorer og de kommunale beskæftigelsesindsatser.

Det er indsatsområdet Beskæftigelse, der påvirker parallelsamfundskriterierne mest. Aktiviteterne påvirker på kort sigt kriteriet for tilknytning til arbejdsmarkedet og indkomstniveau. For nogle beboere kan aktiviteterne også påvirke kriteriet for uddannelsesniveau.

Kriminalitetsforebyggelse

Målsætningen for dette indsatsområde er, at børn og unge skal støttes i et liv uden kriminalitet, og områderne skal opleves trygge.

Aktiviteterne bidrager til at påvirke parallelsamfundskriteriet for andel dømte. På længere sigt påvirkes også kriterierne for tilknytning til arbejdsmarkedet, uddannelsesniveau og indkomstniveau.

Sammenhængskraft og medborgerskab

Målsætningen for dette indsatsområde er, at flere er en del af fællesskabet og deltager aktivt i samfundet.

Aktiviteterne understøtter det frivillige foreningsliv og positive fællesskaber i boligområderne. Det er med til at mindske ensomhed samt styrke oplevelsen af tryghed i boligområderne.

Med denne drøftelse får udvalget mulighed for at komme med input til de foreslåede aktiviteter.

Effekter ved boligsociale indsatser

Aktiviteterne i den boligsociale helhedsplan er kendetegnet ved at have fokus på forebyggelse. Der arbejdes med at forbedre beboernes livschancer samt sikre at boligområderne opleves som trygge og attraktive – for eksempel gennem rådgivnings- og mentoraktiviteter, fritidsjobvejledning og kriminalpræventivt arbejde.

VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd har de seneste år systematisk evalueret værdien og effekterne ved boligsociale indsatser. De har bl.a. undersøgt, hvordan helhedsplanerne bidrager til at mindske chanceuligheden blandt børn og unge i udsatte boligområder. Ifølge VIVE dækker begrebet chanceulighed over, at der er forskel på de chancer, man har i livet for fx at få uddannelse og et job alt efter, hvilken social oprindelse man kommer fra, selvom man i udgangspunktet har ligelede medførte kompetencer.

Evalueringerne viser, at de boligsociale indsatser har en positiv virkning både i forhold til beboeres livschancer, det vil sige fx muligheder for at få uddannelse og job, boligområdets sammenhængskraft og det tværfaglige samarbejde mellem involverede aktører. Indsatserne understøtter derved kernerdriften i kommuner og boligorganisationer (Kilde: VIVE, Chanceulighed i udsatte boligområder, 2022).

Den positive effekt ses også i den nuværende boligsociale helhedsplan, hvor Boligsocialt Hus har udarbejdet et notat, der beskriver resultaterne. Af notatet fremgår, at der har været fremgang på de overordnede målsætninger i alle boligområderne (se bilag). Flere tager en uddannelse og kommer i arbejde, og færre beboere bliver sigtet og modtager en dom.

Med henblik på at sikre, at der ikke skabes udsatte boligområder andre steder i Odense, følges til- og fraflytningen fra Vollsmose tæt. Beskæftigelses- og Socialforvaltningen har i årene 2021-2023 udarbejdet en flytteanalyse, der på tværs af årene viser, at fraflytningen sker bredt geografisk i hele Odense, både til andre monitorerede boligområder samt det øvrige Odense. Forvaltningen vurderer på den baggrund, at der p.t. ikke er behov for et skærpet fokus på, at fraflytningen skaber andre udsatte boligområder. Strategisk udlejning er med til at understøtte den udvikling. Samtidig er der fx i Børn- og Ungeforvaltningen et kontinuerligt fokus på elevsammensætningen på skolerne for at sikre blandede og velfungerende skoler, samt at den lokale folkeskole tilvælges.

Den videre proces

På baggrund af drøftelserne i fagudvalgene vil BoligSocialt Hus i tæt samarbejde med forvaltningerne og boligorganisationerne samt med inddragelse af beboerne og relevante samarbejdspartnere udarbejde et forslag til en ny boligsocial helhedsplan for boligområderne Vollsmose, Korsløkken, Rising, Ejerslykke samt Højemarksvej kvarteret, Skjoldsparken og Stadionvej.

Den boligsociale helhedsplan skal godkendes af organisationsbestyrelserne i Civica, FAB, Odense Boligselskab, Arbejdernes Boligforening samt af beboerne i boligafdelingerne og Odense Byråd, inden den kan sendes til endelig godkendelse i Landsbyggefonden.

Den boligsociale helhedsplan forventes lagt til politisk beslutning i Odense Byråd i juni 2024.

Økonomi

Landsbyggefonden giver støtte til boligsociale helhedsplaner på op til 75 % af budgetrammen. Landsbyggefonden stiller krav om lokal medfinansiering fra kommune og boligorganisationer på minimum 25 %.

I Odense har den lokale medfinansiering traditionelt set ligget på 25 %, ligeligt fordelt mellem Odense Kommune og boligorganisationerne. Den lokale medfinansiering kan være i form af kontante midler, husleje eller medarbejdertimer. I forhold til medarbejdertimer er det et krav, at indsatsen foregår lokalt i områderne og er koblet direkte på den boligsociale helhedsplan, fx i form af et tæt samarbejde mellem en kommunal fremskudt indsats og den boligsociale indsats.

Landsbyggefonden har tilkendegivet en bevilling på i alt omkring 42 mio. kr. for den kommende periode.

Det betyder, at den lokale medfinansiering skal være på minimum 14 mio. kr. i alt; det vil sige minimum 7 mio. kr. fra boligorganisationerne og minimum 7 mio. kr. fra Odense Kommune.

Den samlede budgettramme for den kommende boligsociale helhedsplan vil derved være på minimum 56 mio. kr. Til sammenligning er den samlede budgettramme for den nuværende boligsociale helhedsplan for perioden 2021-2024 på 62,7 mio. kr.

Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Børn- og Ungeforvaltningen, Sundhedsforvaltningen, By- og Kulturforvaltningen samt Borgmesterforvaltningen foreslår, at den kommunale medfinansiering for den kommende boligsociale helhedsplan består af:

- 6,2 mio. kr. i kontante midler fra det eksisterende budget i de boligstrategiske midler på styringsområdet Service under Økonomiudvalget fordelt over årene 2024-2028.
- 2,4 mio. kr. i medarbejdertimer til aktiviteten "Kommunal fremskudt beskæftigelsesindsats" under Beskæftigelses- og Socialudvalget fordelt over årene 2024-2028.
- 0,6 mio. kr. i medarbejdertimer til aktiviteten "Kommunal trivsels- og forebyggelsesindsats for børn og unge" under Børn- og Ungeudvalget samt Sundhedsudvalget fordelt over årene 2024-2028.

Dermed forslås en samlet kommunal medfinansiering på 9,2 mio. kr.

Såfremt boligorganisationerne beslutter at matche Odense Kommunes beløb, vil den samlede budgettramme nå op på 60,4 mio. kr. og altså ligge på niveau med budgetrammen for den nuværende boligsociale helhedsplan. Den lokale medfinansiering vil derved øges og udgøre 30,5 %.

De fem forvaltninger indstiller, at udvalget drøfter forslaget til kommunal medfinansiering.

Da denne sag er en drøftelsessag, vil der blive taget endeligt stilling til finansieringen af den boligsociale helhedsplan i forbindelse med den senere beslutningssag. Denne sag har dermed ikke økonomiske konsekvenser for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Strategisk samarbejdsaftale - 190324

Forslag til aktiviteter i den kommende boligsociale helhedsplan - 020424

Resultater BoligSocialt Hus 2021 - 2023. Jan. 2024_

Punkt 11: C-sag: Mulighed for støtte til lokale organisationer med mellemfolkeligt formål

00.22.00-P21-4-24

Resume

Som opfølgning på byrådets beslutning den 13. marts 2024 vedrørende initiativretssag fra byrådsgruppe B, F og Ø om humanitær hjælp til børn i Gaza har Borgmesterforvaltningen belyst, om Odense Kommune kan støtte lokale organisationer, der arbejder til gavn for et mellemfolkeligt formål.

I sagen konkluderes følgende:

- Odense Kommune vil kunne støtte aktiviteter i lokale organisationer, der (også) arbejder til gavn for et mellemfolkeligt formål, såfremt der er hjemmel til at støtte aktiviteten, fx i medfør af servicelovens bestemmelser om støtte til frivillige sociale indsatser (§ 18-midler) eller via puljen til frivillige forebyggende aktiviteter (§ 79-midler). Odense Kommune vil også med hjemmel i de uskrevne kommunalfuldmagtsregler kunne støtte konkrete, lokale aktiviteter, såfremt aktiviteten fx har et kulturelt eller et borgerinddragende/demokratifremmende/foreningsdannende formål.
- Odense Kommune vil kunne yde et beskedent beløb i støtte til lokale foreningers eller organisations konkrete humanitære indsamlinger, som staten også støtter. Det er i den forbindelse afgørende, at formålet er rent humanitært og ikke indebærer en udenrigspolitisk tilkendegivelse. Det skal desuden sikres, at bidraget alene bliver anvendt til det pågældende humanitære formål.
- Odense Kommune kan generelt ikke yde kommunal støtte til aktiviteter i lokale humanitære foreninger eller organisationer.
- Odense Kommune vil under visse betingelser kunne støtte selve foreningsdannelsen (elementer af den løbende drift) hos lokale organisationer med mellemfolkeligt formål. Såfremt der er politisk ønske om en sådan støtte, anbefaler Borgmesterforvaltningen, at det på grund af lighedsgrundsætningen gøres tydeligt, hvilke typer af organisationer/foreninger, der kan modtage en sådan støtte til foreningsdannelsen.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget drøfter mulighederne for støtte til lokale organisationer, der arbejder til gavn for mellemfolkelige formål.

Beslutning

Sagen udsættes til næste møde på grund af tidsnød.

Sagsfremstilling

I forbindelse med behandling af en initiativretssag fra byrådsgruppe B, F og Ø vedrørende humanitær hjælp til børn i Gaza besluttede byrådet den 13. marts 2024 følgende:

"Odense Byråd ser med stor alvor og bekymring på de humanitære konsekvenser for civilbefolkningen i forhold til konflikten i Gaza. Odense Kommune bidrager dog bedst til et mere og bedre demokratisk samfund via et bredt mellemfolkeligt udgangspunkt. Det sker bedst via lokale organisationer, der arbejder med humanitære, sociale og demokratiske initiativer. Derfor oversendes sagen til Økonomiudvalget med henblik på at belyse, om Odense Kommune kan støtte lokale organisationer, der arbejder til gavn for mellemfolkelige formål. Økonomiudvalget får også til opgave at lave retningslinjer for sådan et engagement - samt at afsætte en mindre pulje."

I nærværende sag beskrives disse muligheder.

Borgmesterforvaltningen vil efter Økonomiudvalgets drøftelse kunne fremlægge udkast til retningslinjer, såfremt Økonomiudvalget ønsker at gå videre hermed.

I forhold til kommuners mulighed for at støtte foreninger og organisationer vil dette kunne være hjemlet i skreven lov (fx folkeoplysningsloven og serviceloven). Herudover kan kommuner efter de uskrevne kommunalfuldmagtsregler i visse tilfælde yde støtte til lokale foreninger og organisationer.

Efter Borgmesterforvaltningens viden er der i den skrevne lovgivning ikke hjemmel til at yde kommunal støtte til lokale foreninger eller organisationer med det formål at yde humanitær hjælp civilbefolkningen i Gaza. Muligheden for at yde en sådan støtte vil derfor skulle vurderes efter de uskrevne kommunalfuldmagtsregler. Mulighederne herfor beskrives nedenfor.

Efter de uskrevne kommunalfuldmagtsregler sondres der i litteraturen og i tilsynsmyndighedernes praksis mellem støtte til foreningernes konkrete aktiviteter og støtte til selve foreningsdannelsen.

Støtte til foreningernes aktiviteter

Odense Kommune skal have hjemmel til at støtte aktiviteter. En sådan hjemmel kan findes i skreven lov eller i de uskrevne kommunalfuldmagtsregler.

I skreven lov er der eksempelvis i serviceloven hjemmel til at støtte frivillige sociale indsatser (§ 18-midler) og frivillige forebyggende aktiviteter (§ 79-midler).

Odense Kommune vil også med hjemmel i de uskrevne kommunalfuldmagtsregler kunne støtte konkrete, lokale aktiviteter, såfremt aktiviteten fx har et kulturelt eller et borgerinddragende/demokratifremmende/foreningsdannende formål.

Det antages i tilsynsmyndighedernes praksis og i den juridiske litteratur, at kommuner med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne kan yde støtte til en forenings aktiviteter, hvis kommunen selv kunne have udført den eller de pågældende aktiviteter, og hvis foreningens aktiviteter er til rådighed for alle eller for en sagligt afgrænset gruppe af borgere i kommunen.

Hvis en forening eller organisation varetager både kommunale og ikke-kommunale opgaver, er det efter kommunalfuldmagtsreglerne en betingelse for, at kommunen kan yde støtte, at støtten kan øremærkes til den eller de specifikke aktiviteter, som Odense Kommune lovligt kan varetage. Odense Kommune skal i den forbindelse sikre sig, at den kommunale støtte ikke anvendes til et formål, som kommunen ikke lovligt kan støtte, og kommunen skal føre tilsyn hermed.

Efter kommunalfuldmagtsreglerne kan kommuner derimod ikke støtte aktiviteter med rene humanitære og mellempolkelige formål.

Som undtagelse hertil er det i litteraturen og i tilsynsmyndighedernes praksis anerkendt, at kommuner kan yde et beskedent beløb i støtte til humanitære indsamlinger, som staten også støtter. Det er i den forbindelse afgørende, at formålet er rent humanitært og ikke indebærer en udenrigspolitisk tilkendegivelse. Det skal desuden sikres, at bidraget alene bliver anvendt til det pågældende humanitære formål.

I litteraturen og i tilsynsmyndighedernes praksis er det som en anden undtagelse tilsvarende anerkendt, at kommuner kan indgå venskabsaftaler (der kan indeholde mellemfolkelige elementer) med kommuner i andre lande, såfremt der herved varetages kommunale interesser og ikke udenrigspolitiske formål.

Da der er tale om undtagelser, skal disse fortolkes snævert, og det er derfor Borgmesterforvaltningens opfattelse, at Odense Kommune generelt ikke kan støtte en lokal organisations humanitære eller mellemfolkelige aktiviteter – heller ikke selv om aktiviteterne udføres i forbindelse med fx en humanitær indsamling til civilbefolkningen i Gaza, som staten også støtter.

Støtte til foreningsdannelse

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i en udtalelse fra 20. januar 2023 udtalt, at det antages i tilsynsmyndighedernes praksis og den juridiske litteratur, at en kommune lovligt kan yde støtte til selve det forhold, at borgerne som led i nærdemokratiet organiserer sig i foreninger og har et aktivt foreningsliv, uanset hvilke aktiviteter foreningerne varetager. Adgangen til at yde støtte efter kommunalfuldmagtsreglerne omfatter således også foreninger, som varetager ikke-kommunale opgaver.

Denne form for støtte er traditionelt betegnet støtte til foreningsdannelsen. Efter praksis angår støtten typisk den løbende drift. Støtten antages således at omfatte kontorlokaler, telefon, annoncer mv. Det er et krav, at der er tale om begrænset støtte.

Det fremgår endvidere af ministeriets udtalelse, at hvis kommunen beslutter at yde foreningsstøtte, skal dette ske efter ensartede, saglige kriterier til alle foreninger, der opfylder kravene ifølge disse kriterier. Der er imidlertid ikke noget til hinder for, at den gives til bestemte kategorier af foreninger, fx kulturelle foreninger, idrætsforeninger mv.

Når kommuner yder støtte til foreningsdannelsen, gælder der ikke et krav om øremærkning, uanset om foreningen helt eller delvis varetager ikke-kommunale opgaver. Det skyldes, at det i den situation ikke er specifikke aktiviteter, der støttes, men derimod borgernes, herunder foreningers, behov for faciliteter til mødevirksomhed samt andre kulturelle formål, idræt mv.

Eksisterende lokale organisationer med mellemfolkeligt formål

Borgmesterforvaltningen har umiddelbart kendskab til nedenstående generelle foreninger og organisationer i Odense, som i varierende grad har mellemfolkelige formål. Det er ikke nødvendigvis alle nedenstående, der aktuelt har mellemfolkelige aktiviteter i regi af deres Odense-afdeling.

Efter hver forening er det i parentes nævnt, hvis de modtager tilskud/støtte fra Odense Kommune. Der vil typisk være tale om tilskud/støtte fra puljerne efter serviceloven til henholdsvis frivilligt socialt arbejde (§ 18-midler) eller puljen til frivillige forebyggende aktiviteter (§ 79-midler).

Generelt mellemfolkeligt formål:

- Mellemfolkeligt Samvirke
- Røde Kors (modtager støtte fra Odense Kommune, § 79-midler)
- Ungdommens Røde Kors (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Red Barnet (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Læger uden grænser
- DRC Dansk Flygtningehjælp (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Dansk Folkehjælp (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Røde Sol Kulturforening (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde
- Foreningen Klosterbakken (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Venligboerne Odense og Fyn (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)

Eksempler på foreninger i Odense, som (også) har et smallere mellemfolkeligt/kulturelt formål:

- Foreningen for ukrainere i Odense (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Forening for fhv. krigsofre og krigsfanger fra Bosnien Hercegovina (modtager støtte fra Odense Kommune, § 79-midler)
- Bosniakkisk Torturofferforening (modtager støtte fra Odense Kommune, § 79-midler)
- Somaliland Kulturforening
- Dansk Vietnamesisk Forening
- Samvirke mellem iranere og danskere
- Foreningen af polakker i Danmark, afd. Fyn
- Indians in Odense
- SMID – Samvirke mellem Iranere og danskere
- Vollsmose Aktivitetsforening (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Foreningen Respect (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Multikulturel Kvindeforening (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Baba og Bydelsmødre / Fonden for Socialt Ansvar (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Hvid Rose Kulturforening (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Kulturelt Kvindeforum (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- Påskeløkkeforeningen (modtager støtte fra Odense Kommune, § 18-midler)
- SAHAN
- Fair Statsborgerskab
- Soroptimist international Odense

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 12: C-sag: Retningslinjer for betjening af borgmester og rådmænd

00.22.00-P21-40-15

Resume

På mødet den 3. april 2024 drøftede Økonomiudvalget de udvidede muligheder for betjening af det politiske niveau samt revidering af retningslinjerne herfor.

På baggrund af Økonomiudvalgets drøftelse har Borgmesterforvaltningen udarbejdet forslag til retningslinjer for de enkelte forvaltningers betjening af borgmester og rådmænd i forbindelse med indlæg på borgmester og rådmænds private profiler på sociale medier.

Retningslinjerne afspejler i vidt omfang forvaltningernes eksisterende praksis i forbindelse med bistand til udarbejdelse af synspunkter fra borgmester/rådmand, og ifølge Justitsministeriet adskiller embedsværkets bistand i forbindelse med indlæg på private profiler på sociale medier sig principielt ikke herfra.

Borgmesterforvaltningen har endvidere som ønsket beskrevet de nuværende retningslinjer for forvaltningens bistand til at tage billeder af borgmesteren og rådmændenes til brug for deres private profiler på sociale medier.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget drøfter forslag til retningslinjer for de enkelte forvaltningers betjening af borgmester og rådmænd i forbindelse med indlæg på borgmester og rådmænds private profiler på sociale medier.

Beslutning

Sagen udsættes til næste møde på grund af tidsnød.

Sagsfremstilling

Retningslinjer for betjening af borgmester og rådmænd

I overensstemmelse med de gældende regler, som det daværende Økonomi- og Indenrigsministerie har beskrevet i en udtalelse fra 30. juni 2017, udarbejder de enkelte forvaltninger i Odense Kommune i dag blandt andet taler, pressemeddelelser og synspunkter, hvori borgmester/rådmænd udtaler sig på kommunens vegne inden for deres respektive områder. Forvaltningernes bistand kan i denne forbindelse eksempelvis vedrører initiativer, der er politisk vedtaget, eller initiativer fra den respektive forvaltning, der senere forventes forelagt til politisk beslutning.

På baggrund af Økonomiudvalgets drøftelse har Borgmesterforvaltningen udarbejdet forslag til retningslinjer for de enkelte forvaltningers betjening af borgmester og rådmænd i forbindelse med udarbejdelse af udkast til indlæg på borgmester og rådmænds private profiler på sociale medier.

Retningslinjerne afspejler i vidt omfang forvaltningernes eksisterende praksis i forbindelse med bistand til udarbejdelse af synspunkter fra borgmester/rådmand, og ifølge Justitsministeriet adskiller embedsværkets bistand i forbindelse med

indlæg på private profiler på sociale medier sig principielt ikke herfra.

Formålet med retningslinjerne er at sikre en ensartet praksis på tværs af alle forvaltninger, ligesom de skal sikre, at grænserne for forvaltningens bistand ikke overskrides.

Retningslinjerne forelægges med henblik på Økonomiudvalgets drøftelse. Udkast til endelige retningslinjer skal forelægges til beslutning i henholdsvis Økonomiudvalg og byråd.

Retningslinjerne omfatter sociale medier i bred forstand og omfatter fx (men ikke udtømmende) Facebook, LinkedIn, Instagram, X (tidligere Twitter) og Snapchat. Udkast til indlæg på sociale medier omfatter alle indslag - det vil sige blandt andet skriftlige udkast til nye opslag og udkast til svar i kommentarspor samt indlæg i form af tale-, video- og billedindslag.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at forvaltningens bistand til udkast til indlæg mv., der udarbejdes til brug for borgmester/rådmænds private profiler på sociale medier, på samme måde som forvaltningens almindelige betjening af borgmester/rådmænd, skal overholde almindelige forvaltningsretlige rammer og regler, herunder reglerne om partipolitisk neutralitet, sandhed og faglighed samt reglerne om journaliseringspligt.

På baggrund af ovenstående foreslår Borgmesterforvaltningen, at nedenstående retningslinjer skal være gældende for de enkelte forvaltningers betjening af borgmester og rådmænd i forbindelse med udkast til indlæg på borgmester og rådmænds private profiler på sociale medier. Retningslinjerne afspejler i vidt omfang den praksis, der gælder i forhold til forvaltningens bistand til udarbejdelse af udkast til synspunkter i de skrevne medier.

- Den enkelte forvaltning kan alene betjene deres respektive øverste administrative leder.
- Den enkelte forvaltning kan alene bistå med udkast til indlæg på borgmester/rådmænds private profil om emner inden for eget ressortområde og efter konkret anmodning fra borgmester/rådmand.
- Den enkelte forvaltning kan ikke yde egentlig taktisk rådgivning i forhold til, hvornår et indlæg skal lægges på en borgmester/rådmænds private profil på sociale medier, ligesom der ikke kan ydes rådgivning i forhold til, hvilken opfølgning der skal være på et indlæg.
- Den enkelte forvaltning må ikke yde teknisk/faglig bistand i forhold til at lægge indlæg på borgmester/rådmænds private profil.
- Den enkelte forvaltning må ikke anvende borgmester/rådmænds private profiler som (eneste) kanal for officielle nyheder fra forvaltningen. Officielle nyheder fra forvaltningen - fx i form af pressemeddelelser - må derfor først offentliggøres på borgmester/rådmænds private profiler på sociale medier efter offentliggørelse på Odense Kommunes egne officielle kommunikationskanaler.
- Antallet af udkast til den private profil må ikke have et sådant omfang, at der bliver tale om en såkaldt borgmester/rådmændsprofil, der administreres af forvaltningen.

- Den enkelte forvaltnings bistand til udarbejdelse af udkast til indlæg på den private profil skal ophøre i perioden fra 8 uger før et valg eller en folkeafstemning og frem til og med valgdagen.
- Den enkelte forvaltning er underlagt de almindelige forvaltningsretlige rammer og regler, herunder reglerne om partipolitisk neutralitet, sandhed og faglighed.
- Den enkelte forvaltning skal journalisere alle udkast til indlæg mv., der fremsendes til eventuelt brug for borgmester/rådmænds private profiler på sociale medier.

Nuværende retningslinjer for forvaltningens bistand til at tage billeder af borgmesteren og rådmændene til brug for deres private profiler på sociale medier

Efter ønske fra Økonomiudvalget fremgår herunder de nuværende retningslinjer fra 2015 vedrørende forvaltningens bistand til at tage billeder af borgmesteren og rådmændene til brug for deres private profiler på sociale medier:

- Borgmesteren/rådmanden kan ikke bede forvaltningen om at være til stede alene for at tage billeder (fx med borgmesterens/rådmandens telefon) til brug for den private profil.
- Dog vil der efter omstændighederne ikke være noget i vejen for, at borgmesteren/rådmanden beder en embedsmand, der alligevel er til stede, om at tage et ”privat” billede af en konkret opstået situation. Det vil sige på tilsvarende måde, som man ville gøre i private sammenhænge. Embedsmanden kan i denne sammenhæng enten bruge sin egen arbejdstelefon eller benytte borgmester/rådmands telefon.

Økonomi

Hvis byrådet beslutter at indføre en ny praksis, hvorefter forvaltningen fremover også skal kunne yde bistand til indlæg på borgmester og rådmænds private profiler på sociale medier, vil denne betjening blive ydet inden for de nuværende medarbejderressourcer i den enkelte forvaltning.

Denne sag har derfor ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 13: C-sag: Drøftelse af etiske retningslinjer for investering og ejerpolitik for de kommunale selskaber

00.32.14-Ø00-4-24

Resume

Denne sag handler om en drøftelse af Odense Kommunes etiske retningslinjer for investeringer og udspringer af en initiativretssag fra byrådsgruppe C, der havde fokus på forsvars- og beskyttelsesindustrien. Samt en initiativretssag fra byrådsgruppe Ø, med fokus på at undgå investeringer i og samarbejde med våbenindustri og militære formål.

På byrådsmødet den 13. marts 2024 pålagde byrådet, at Borgmesterforvaltningen skulle forelægge en drøftelsessag for Økonomiudvalget, vedrørende kommunens etiske retningslinjer og muligheder for dels grønne investeringer, efter ønske fra byrådsgruppe B og investeringer i forsvars- og beskyttelsesindustrien, efter ønske fra byrådsgruppe C.

Økonomiudvalget drøftede tilbage i 2023 kommunens etiske retningslinjer for investeringer, ud fra en initiativretssag fra byrådsgruppe V, der havde fokus på investeringer i vestlige forsvars- og beskyttelsesproducenter, der udelukkende sælger til NATO-lande og/eller Ukraine.

Kommunens rammer for investeringer er underlagt kommunestyrelsesloven § 44 og anbringelsesbekendtgørelsen, der bl.a. skal sikre at investeringer ikke må anvendes til spekulation med risiko for tab.

Med denne sag drøfter Økonomiudvalget de nuværende etiske retningslinjer for investeringer og kommunens ejerpolitik overfor de kommunale selskaber.

Indstilling

Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget drøfter de nuværende etiske retningslinjer for investeringer og kommunens ejerpolitik overfor de kommunale selskaber.

Beslutning

Drøftet.

Sagsfremstilling

Baggrund

Som led i den løbende styring og optimering af Odense Kommunes samlede likviditet, der omfatter deponerede midler og kommunens kassebeholdning, har Odense Kommune ca. 2,5 mia. kr. placeret i kapitalplejeaftaler. Af de samlede investerede midler er ca. 270 mio. kr. (ca. 11 %) investeret i otte investeringsfonde hos kommunens fire kapitalforvaltere. Den resterende del af de investerede midler er investeret i realkreditobligationer (85 %) og virksomhedsobligationer (4 %).

Odense Kommune ønsker at få det bedst mulige afkast og sikkerhed for den overskudslikviditet, kommunen midlertidigt ligger inde med, indtil pengene skal anvendes til de formål, som byrådet har besluttet. Derfor investerer Odense

Kommune, ligesom de fleste andre kommuner, i en blanding af obligationer og aktier for at maksimere afkast og sprede risikoen.

Rammer for investeringer

De samlede rammer for investeringer følger dels lovgivningen, som kommunen er underlagt og dels byrådets valgte etik og risikovillighed samt, hvilke investeringsprodukter der findes på markedet.

Lov om kommuners styrelse fastsætter de overordnede rammer for kommunernes likviditetsanbringelser. Det overordnede formål er at sikre, at kommunale aktiver ikke anvendes til spekulation med risiko for tab.

Baggrunden for investeringer følger direkte fra kommunestyrelseslovens § 44, hvor kommuners frie likvider:

".. skal indsættes i et pengeinstitut eller på postgirokonto eller anbringes i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes."

Med kommunestyrelseslovens § 44 har kommuner ikke hjemmel til at anbringe midler i enkelt aktier, og gennem anbringelsesbekendtgørelsen fastsættes regler om, hvilke aktiver kommuners frie likvider kan anbringes i. Med anbringelsesbekendtgørelsens § 8 stk. 1, har kommuner mulighed for at placere midler i visse udbyttegivende investeringsfonde, der bl.a. indeholder aktier, men kan ikke direkte placere likvider i enkelt aktier eller andre risikable værdipapirer.

Derfor skal alle Odense Kommunes investeringer, i andet end danske stats- og realkreditobligationer, foretages gennem investeringsfonde, der typisk spreder sine investeringer ud over en lang række selskaber.

Odense Byråd har som tillæg hertil yderligere vedtaget den Økonomiske Strategi for Odense Kommune. Odense Kommunes økonomiske strategi indeholder bl.a. retningslinjer for etik og risiko ved investeringer og kapitalforvaltning. Da der er tale om likviditet, der først forventes anvendt i løbet af en længere fremtidig årrække, ændrer det således ikke ved antagelsen om, at kapitalforvaltning efter principperne fra kommunens økonomiske strategi i et langsigtet perspektiv, er mere optimalt end blot at have likviderne stående på en bankkonto.

Kapitalforvaltningen i Odense Kommune varetages som følge af Kompetencefordelingsplanen på vegne af Økonomiudvalget af Borgmesterforvaltningen inden for de vedtagne rammer.

De fire kapitalforvaltere anvender de etiske retningslinjer som instruks i deres forvaltning af kommunens overskudslikviditet, og formålet for kommunens anbringelse er at skabe afkast af overskudslikviditeten samt bevare købekraften. Det ligger implicit heri, at Odense Kommune søger at få det bedst mulige afkast fremfor at investere i konkrete brancher. Derudover anses kommunens overskudslikviditet styringsmæssigt at være midlertidigt, indtil likviditeten skal anvendes til de formål, som byrådet har besluttet.

Kommunens nuværende etiske retningslinjer for investeringer

Odense Byråd har vedtaget den Økonomiske Strategi for Odense Kommune og derved de etiske retningslinjer for investeringer. Det fremgår af retningslinjerne, at der ikke må investeres i værdipapirer udstedt af selskaber, der overtræder

eller medvirker til overtrædelse af folkeretten samt normer for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljøbeskyttelse, antikorrupsion.

Det fremgår endvidere, at der ikke må investeres i selskaber, der er involveret i produktion af tobak, atomvåben eller våben, der er forbudt i henhold til internationale konventioner. De nuværende etiske retningslinjer tillader investeringer i selskaber, der er involveret i produktion af konventionelle våben.

De etiske retningslinjer understøtter omstilling fra fossile brændsler til grønne bæredygtige energikilder ved at udelukke investering i selskaber, der eftersøger, udvinder, producerer eller distribuerer fossile brændstoffer.

Med Odense Kommunes nuværende etiske retningslinjer investeres der kun i såkaldte modne markeder, hvor etiske normer er nemmere at styre og overvåge. Kommunens kapitalforvaltere anvender ESG-data (Environmental, Social and Governance) for løbende at overvåge udviklingen, og har aktivt ejerskab med mulighed for eksklusion af selskaberne, der ikke overholder ESG-kriterier.

Til den praktiske håndtering anvender kommunens fire kapitalforvaltere en tolerancegrænse på 0-5 % til frascreening. Kapitalforvalterne benytter uafhængige screeningsbureau til at sikre, at investeringerne overholder kommunens etiske retningslinjer.

Tolerancegrænsen er en branchestandard og samtidig et udtryk for, at hvis mindre end 5 % af indtjeningen i et selskab kommer fra tobak, fossile brændsler eller konventionelle våben, kan det være svært at identificere det, og samtidigt antages det, at selskabet ikke direkte tjener sine penge på disse områder.

Herudover tillader de etiske retningslinjer ikke investeringer i værdipapirer udstedt af selskaber, der er involveret i produktion af atomvåben eller våben, der bryder med internationale konventioner. Derfor frascreenses kontroversielle våben, der er verificeret indblandet i overtrædelser af internationale normer og konventioner for forbudte våben. Dette gøres ud fra en 0 % tolerance.

Investeringer i våben

Der blev på byrådsmødet den 13. marts 2024 behandlet en initiativretssag fra byrådsgruppe C, omkring ønsket om fokus på forsvars- og beskyttelsesindustrien i kommunens investeringer.

Udfordringer ved at investere i konventionelle våben

Kommunens kapitalforvaltere har oplyst, at der er flere udfordringer ved at investere i konventionelle våben. Disse er oplyst nedenfor:

1. Definition og afgrænsning af bestemte våbentyper

Definition og afgrænsning af forsvars- og beskyttelsesvåben findes ikke, også selvom våbenproducenter i vestlige lande har begrænsninger på, hvem de sælger videre til. I drøftelserne med kapitalforvalterne fremhæves det, at et ejerskab i en aktie i forsvarsindustrien giver medejerskab, der kan give afkast over tid. Men med et medejerskab kan Odense Kommune ikke påvirke, hvad der produceres (typer af våben) eller hvem der sælges til (fx konflikter i Afrika og Mellemøsten).

Der findes ikke screeningsmuligheder for kommunens kapitalforvaltere, der skelner mellem beskyttelsesvåben, forsvarsvåben, og angrebsvåben. I praksis er det derfor umuligt for kapitalforvalterne at kunne skelne mellem "gode" våbentyper og "dårlige" våbentyper. Dette kan i sidste ende således blive en subjektiv vurdering – afhængigt af øjnene, der ser.

2. Våbenproduktion har traditionelt været i statsejede selskaber -markedet for investeringsfonde er begrænset

Traditionelt og historisk har våbenproduktion fundet sted i statsejede selskaber, da det er blevet anset som et nationalt anliggende og været anskuet ud fra forsynings- eller sikkerhedsmæssige synsvinkler. I våbenindustrien er det stadig det normale at se delvist statsligt ejerskab. Derfor er noterede aktier indenfor konventionelle våben få. Kommunens kapitalforvaltere oplyser, at der også derfor er få relevante investeringsfonde, og disse indeholder marginal andel af selskaber indenfor våbenproduktion.

3. Indirekte investeringer i atomvåben samt tobaks- og fossile selskaber

I investeringsfonde med konventionelle våben forekommer der typisk også tobaks-, fossile selskaber, hvilket ikke vil være i tråd med kommunens nuværende etiske retningslinjer for investeringer. Derudover kan de pågældende selskaber også have aktiviteter indenfor atomvåben. Derfor vil ejerskab i disse fonde også kunne give indirekte ejerskab i virksomheder indenfor tobak-, fossile selskaber samt selskaber indenfor produktion og udvikling af atomvåben.

4. Konventionelle våben kan havne i andre konflikter

Der er tillige en udfordring ved, at man i forsvars- og beskyttelsesindustrien producerer våben, der har risiko for at ende i andre lande med konflikter, hvor fx menneskerettigheder er sat ud af spil.

I tidligere sager er der blevet henvist til risikoen for, at våben fx ender i Israel og Palæstina. Men også at det har vist sig, at Sverige, som ellers har en meget streng regulering og kontrol på salg af våben, har haft tilfælde, hvor våbenprodukter på trods af dette er blevet anvendt i Yemen.

Investeringer i grøn omstilling og bæredygtigtig

Der blev på byrådsmødet den 13. marts 2024 stillet spørgsmål fra byrådsgruppe B til kommunens investeringer i den grønne omstilling og bæredygtighed.

Kommunens investeringer i grøn omstilling og bæredygtighed, følger af de etiske retningslinjer for investeringer, som understøtter omstilling fra brug af fossile brændsler til bæredygtige energikilder, hvilket udelukker investering i selskaber, der udfører eftersøgning, udvinding, produktion og distribution af fossile brændstoffer (termisk kul, olie og gas).

Til den praktiske håndtering af kommunens etiske ønsker til grøn omstilling og bæredygtighed, anvender kommunens fire kapitalforvaltere tolerancegrænser og aktivt ejerskab og mulighed for eksklusion af selskaberne, der ikke overholder ESG-kriterier, så som krav til grøn omstilling og bæredygtighed. I forvalternes nuværende investeringsproces er bæredygtighed inddraget, hvor der tages højde for klimapåvirkning, mål og plan for reduktion af CO₂ og genanvendelse samt lavere klimaafttryk.

Investeringer i investeringsfonde følger i den forbindelse klassifikationerne fra EU-forordningen (Sustainable Finance Disclosure Regulation) ud fra de såkaldte artikel 8- og artikel 9-fonde:

Artikel 8-fonde er kendetegnet ved at fremme ESG-forhold, og dette gøres fx ved at ekskludere selskaber, som ikke er bæredygtige. De bliver ofte betegnet som "lysegrønne", da de ikke har bæredygtighed som direkte mål, men dog stadig fremmer ESG-aspekter.

Artikel 9-fonde er de mest bæredygtige investeringsfonde og såkaldt "mørkegrønne".

Disse fonde er karakteriseret ved, at bæredygtig investering er direkte mål, og som ikke gør væsentlig skade på andre bæredygtighedsmål. Det betyder, at bæredygtighedsmålsætninger sidestilles med afkastmålsætninger.

I den nuværende aktieportefølje har Odense Kommune ejerskab af investeringsfonde i både artikel 8- og artikel 9-fonde, og porteføljen er allerede præget af en høj grad af grøn omstilling og bæredygtighed.

Kommunens nuværende aktieportefølje består af to fonde karakteriseret som artikel 9-fonde med en markedsværdi på ca. 47,1 mio. kr. ud af den samlede aktieportefølje på ca. 270 mio. kr. (svarende til 17 %). De resterende seks investeringsfonde er kategoriseret som en artikel 8-fond, men det bør dog fremhæves, at dele af artikel 8-fonde indeholder en række aktier, som naturligt også ville kunne indgå i artikel 9-fonde.

Udfordringer ved at øge investeringer i artikel 9-fonde

Det er Borgmesterforvaltningens vurdering, at muligheder for en grønnere investeringstilgang er begrænset, og udfordringerne er oplyst nedenfor.

1. Markedet for artikel 9-fonde er begrænset

Kommunens kapitalforvaltere har oplyst, at markedet for artikel 9-fonde er begrænset, og for nuværende findes kun enkelte artikel 9-fonde ved udvalgte kapitalforvaltere. Derudover skal investeringsfondene være udbyttebetalende.

En foreløbig kortlægning viser, at der kun findes tre artikel 9-fonde ved tre danske kapitalforvaltere.

2. Artikel 9-fonde har volatile afkast og mindre spredning på selskaber

En af kendetegne ved artikel 9-fonde er, at de har en lavere spredning på selskaber og er mere volatile på afkast end artikel 8-fonde. Dette kombineret ville kunne medføre en større risiko for kurstab for kommunen, og det vurderes også at kunne blive udfordret af principperne i anbringelsesbekendtgørelsen.

3. Muligheden for investering i våben er ikke mulig i artikel 9-fonde

Investeringer i våben kan ikke kategoriseres som en artikel 9-fond, og kommunens kapitalforvaltere har oplyst, at det vil være vanskeligt at kombinere.

Kommunens ejerpolitik overfor de kommunale selskaber og HCA Airport

Økonomiudvalget behandlede den 17. april 2024 en initiativretssag fra byrådsgruppe Ø med fokus på at undgå investeringer i og samarbejde med våbenindustri og militære formål i sammenhæng til blandt andet de kommunale selskaber. I forlængelse heraf ønskede Økonomiudvalget også en drøftelse af relationen til de kommunalt ejede selskabers ejerpolitik.

Odense Byråds overordnede styring af kommunens selskaber reguleres i Odense Kommunes ejerpolitik, som byrådet senest har godkendt den 18. januar 2023.

Ejerpolitikken indeholder ingen konkrete anvisninger i forhold til selskabernes muligheder for at beskæftige sig med samarbejde om eller lægge ressourcer til aktiviteter som udvikling, produktion, afprøvning eller handel med våben. Selskabernes vedtægter og den særlovgivning, som selskaberne er underlagt sætter dog grænser for, hvad selskaberne kan beskæftige sig med. Tilsvarende fremgår det af ejerpolitikken og af selskabernes vedtægter, at påbegyndelse af væsentlige, nye aktiviteter/forretningsområder kræver godkendelse af Odense Kommune.

Det fremgår af Odense Kommunes styrelsesvedtægt, at det er Økonomiudvalget, der varetager kommunens ejerinteresser i forhold til kommunal selskabsdeltagelse. Eventuelle tilkendegivelser over for selskaberne i forhold til indholdet i sagen vil derfor skulle behandles af Økonomiudvalget, inden en eventuel ændring af ejerpolitikken forelægges for byrådet.

Borgmesterforvaltningen har ikke indgående viden om de kommunale selskabers aktuelle eller potentielle samarbejder med virksomheder med aktiviteter relateret til våbenindustrien.

Det kan dog oplyses, at det indgår som et element i Odense Havns strategi at tiltrække Søværnet og virksomheder tilknyttet hertil, og Odense Havns lejere kan potentielt også have sådanne aktiviteter. Det kan i den forbindelse oplyses, at Fayard, som er en af de største lejere hos Odense Havn, sammen med en række andre danske værfter, netop har indgået en længerevarende rammeaftale med Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelsen (FMI) om vedligehold af søværnets skibe.

På tilsvarende vis kan det oplyses, at HCA Airport, som ikke er en del af kommunens ejerpolitik, også har aktiviteter relateret til forsvarsindustrien, idet lufthavnen er udpeget som nationalt dronetestcenter, hvor der ud over en række private virksomheder også er fast tilstedeværelse af personel fra Forsvaret i testcenteret. Dertil kan det oplyses, at det indgår i forsvarsforliget for 2024-2033, at der er sat penge af til en række indledende undersøgelser, der skal finde ud af, om et NATO Center of Excellence indenfor droner skal oprettes i HCA Airport. Enkelte virksomheder i lufthavnens business park har direkte eller indirekte forsvarsrelateret aktivitet, det være sig dronerelateret og luftfartsrelateret aktivitet. Desuden er det en del af selskabets strategi at tiltrække forsvarsrelaterede arbejdspladser.

Økonomi

Da sagen er en drøftelsessag, er der ingen økonomiske konsekvenser, herunder for kommunens kassebeholdning.

En eventuel ændring af retningslinjerne for investering kan betyde, at udvalget af aktier og obligationer, som kommunen kan investere i, bliver mindre, og at det fremtidige årlige afkast bliver anderledes end budgetteret. Men det kan være svært at skønne over de præcise økonomiske konsekvenser af en justering af de etiske retningslinjer.

Punkt 14: E-sag: Forslag fra udvalgsmedlem Claus Houden (V) - Fart på erhvervsudviklingen i Odense. Standsningsret jf. Styrelseslovens § 23

01.02.03-G01-5-24

Initiativretsforslag

Med NOVO Nordisk forventelige ankomst til Odense er der ikke mere erhvervsjord tilbage i byen.

Venstre mener de nuværende tidsplaner for ny erhvervsjord er for langsomme, og dermed at Odense kan miste de virksomheder, som går med overvejelser om at flytte til byen.

Dette er fatalt i forhold til den vækststrategi, som Venstre mener skal være kendetegnende for byen, herunder at virksomheder på kommunens hjemmeside skal kunne finde ledig jord og ikke som nu, være i tvivl eller skal skrive for at høre om der er ledig jord til netop deres projekt.

Derfor skal tidsplanerne strammes op, og allerede inden for de næste tre måneder skal der udlægges helt nye erhvervsarealer, og forvaltningen bedes derfor udpege områder og en plan for hurtig igangsætning indeholdende konsekvenser mv.

Indstilling fra forslagsstiller

Inden for 3 måneder skal forvaltningen udpege områder til erhverv og en plan for hurtig igangsætning indeholdende konsekvenser mv.

By- og Kulturudvalget den 24. april 2024:

Udvalgsmedlem Claus Houden stemmer for indstillingen.

Rådmand Søren Windell samt udvalgsmedlemmerne Claus Skjoldborg Larsen, Maria Brumvig, Araz Khan og Søren Freiesleben stemmer imod forslaget.

Initiativretsforslaget er dermed nedstemt.

Udvalgsmedlem Claus Houden ønsker at gøre brug af sin standsningsret efter styrelseslovens § 23, og indbringer hermed sagen til behandling i byrådet.

Udvalgsmedlem Niclas Turan Kandemir deltog ikke i mødet.

Borgmesterforvaltningen bemærker, at de økonomiske konsekvenser af forslaget ikke er belyst, da der er tale om en initiativretssag. De økonomiske konsekvenser bør belyses i en eventuel kommende sag, inden der træffes endelig politisk beslutning om forslaget.

Forvaltningens belysning

Pres på erhvervsarealer

Odense har over de seneste år oplevet en stor efterspørgsel på erhvervsjord, særligt med det forventede salg af Tietgenbyen Nord til Novo Nordisk. Den store efterspørgsel har medført, at udbuddet af erhvervsjorde – særligt til let industri og industri - er meget lavt.

Igangsæt planlægning for nyt erhvervsjord

By- og Kulturudvalget har med baggrund i den aktuelle situation og med baggrund i et ønske om en mere aktiv erhvervs politik, i 2023 igangsæt planlægning og arealerhvervelser for en historisk stor udvidelse af Odense Kommunes beholdning af erhvervsjord, fordelt på tre områder:

- Erhvervsområde ved Holluf Pile – omkring 50-55 ha til service, kontorer, lettere industri og industri. Lokalplan og Kommuneplantillæg forventes vedtaget om ca. 1 år.
- Dry Port ved Aarslev – Et område på ca. 110 ha, hvoraf ca. 60 ha ligger i Odense Kommune. Området ønskes udviklet af Odense Havn – særligt til logistikformål. Odense Havn har igangsæt en projektkonkurrence, der løber frem til sommeren 2024, hvorefter Odense og Faaborg Midtjylland kommuner i fællesskab frem til og med 2025 udarbejder plangrundlag med udgangspunkt i det udvalgte vinderprojekt.
- Tietgenbyen NØ (Igangsæt som Erhvervsområde øst) – Et større område på 300-350 ha hovedsageligt til let industri og industri. Heraf arbejdes der særligt på at få lokalplanlagt cirka 90 ha. Denne del forventes lokalplanlagt om ca. 1 år, mens resten forventes at blive udlagt med kommuneplantillæg samtidig.

På Økonomiudvalget vil der den 22. maj blive afrapporteret status på aktiviteterne i Tietgenbyen NØ.

I overensstemmelse med Budget 2024 er der i forbindelse med både Tietgenbyen NØ og Dry Port igangsæt en 360 graders analyse om infrastruktur i den østlige del af byen

Byrådet har med Bystrategien og budget 2023 desuden pålagt By- og Kulturudvalget at indlede planlægning til erhvervsområde i Odense Vest med motorvejsnær placering. Her arbejdes der på at få etableret en motorvejsafkørsel, som vurderes at være en forudsætning for yderligere erhvervsudvikling i vest.

Forvaltningen bemærker, at de igangsatte områder er prioriterede, og at der allerede i dag arbejdes intensivt med at få mere erhvervsjord til rådighed for virksomhederne.

Generelt bemærkes det, at det er en omfattende proces at udlægge nyt erhvervsjord, da der skal foretages de nødvendige analyser af miljøpåvirkning, infrastruktur, vandhåndtering med mere. Ligeledes skal der afsættes tid til høringsprocesser, hvoraf en del af disse processer er lovbestemt. Herudover skal jord oftest opkøbes og i sidste ende, skal der også ske en byggemodning, før jorden kan tages i brug af virksomheder.

Af ovenstående grunde vil opstart af erhvervsudlæg på andre jorde forventeligt ikke kunne stå klar før de områder, der allerede er igangsat.

Kommuneplanlægning

Udover de igangsatte områder, så vil der i forbindelse med kommuneplanrevisionen blive taget en generel drøftelse i forhold til, om der skal udlægges yderligere områder til erhverv i forbindelse med den nye kommuneplan.

Forvaltningens vurdering af handlemuligheder

Klargøringen af de igangsatte områder er højt prioriteret, og det er forvaltningens vurdering, at der med disse tre områder vil være en god forsyning af erhvervsarealer i de kommende år.

By- og Kulturudvalget vil i forbindelse med den kommende kommuneplanrevision skulle drøfte, om der er behov for yderligere udlæg, eventuelt i form af omdannelse af eksisterende kommuneplanlagte arealer, end de arealer, der allerede er igangsat.

Beslutning

Økonomiudvalget kan ikke anbefale forslaget i initiativretssagen.

Rådmand Christoffer Lilleholt anbefaler forslaget i initiativretssagen.